

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXXII Kaina 35 c.

ANTRADIENIS - TUESDAY, RUGPJŪTIS - AUGUST 23, 1988

Nr. 164

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500 1-2-3

„LKB Kronika, Nr. 75

(Tęsinys)

Eina nuo 1972 metų
Perskaitę duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Iš „Kronikos“ archyvo

Stebuklai Žagarėje

Jos karstas iškilmingai

buvo perneštas į Žagarės senosios bažnyčios požemį. Pagarba, maldininkų eilės prie Barboros karsto dar padidėjo, kai pasklido žinia, kad Barboros kūnas, 100 metų išgulėjęs žemėje, tebėra nesugedęs.

Kada liaudyje prasidėjo Barboros kultas? Pamaldus jos gyvenimas ir kankiniška mirtis buvo didžiai įvertinti tuoj po jos mirties, priešingu atveju, ji būtų greitai užmiršta kaip nelaimingo atsitikimo auka ir liaudyje nebūtų išlikęs padavimas apie „Barboros sklepa“. Taigi, liaudis nuo seno garbino B. Umestauskaitės, net nesiteiraudama, ar Bažnyčia yra pripažinusi ją šventąja. Net senojioje Žagarės bažnyčioje šv. Barboros kankinės paveikslą liaudis kurį laiką garbino kaip „jų Barboros“ paveikslą. Žmonės ypač stebino faktas, kad Barboros kūnas negedo. Vietinės pamaldžios moterys laikus nuo laiko pakeisdavo jos baltus rūbus, kai šie praradavo savo naujumą. Toks B. Umestauskaitės kūnas buvo iki švėdų įsiveržimo į Lietuvą. Karo su švedais metu sugedę Žagarės bažnyčia. Požemiuose buvę karstai buvo ištraukti, suversti šventoriuje ir sudęginti. Jų tarpe buvo ir Bar-

boros karstas.

Po gaisro, atsitraukus kariuomenei, vietiniai gyventojai, tvarkydami gaisravietę ir griuvėsius, pelenuose atrado ir Barboros kūną, jis buvo tik šiek tiek pajuodęs nuo ugnies, bet nesugedęs. Su didele pagarba B. Umestauskaitės-Žagarietės palaikai buvo vėl tinkamai papuošti ir padėti vėliau atstatytos bažnyčios rūsyje. B. Umestauskaitės palaikai buvo ne tik relikvija, bet ir archeologinė bei istorinė retenybė, todėl juos gerbė dvasinės vyriausybės ir toleravo tuometinės valdžios.

Nuo 1876 metų prasidėjo carinės Rusijos persekiojimas Barboros kulto, Kauno vicegubernatoriaus Riškovo specialiu raštu kreipėsi į Žemaičių vyskupijos valdytoją vyskupą Aleksandrą Beresnevičių, kad šis uždraustų tikintiesiems lankyti B. Umestauskaitės karstą ir deti aukas, kurias vėliau perduodavo klebonui. Vicegubernatoriaus teigė, kad numirusių išsikimas iš žemės ir skleidimas žinių apie jų nepuvimą gali būti palaikytas įstatymais draudžiamu. 1889 metais buvo išaktyta Barboros palaikus palaidoti žemėje.

(Bus daugiau)

Invazijos demonstracijos Maskvoje

500 demonstrantų išvaikomi ir areštuojami

Maskva. Nelegalioji Demokratinė unija, nežiurint perspėjimų to nedaryti, Maskvoje buvo suaukusios demonstraciją rugpjūčio 21 d. paminėti 1968 m. Čekoslovakijos invaziją. Iš Puškino aikštės apsupusių autobusų, pilnų riaušėms kontroliuoti paruoštos policijos ir neperšaukiamomis liemenėmis apsivilkusių kariuomenės dalinių, garsiakalbiais sklido perspėjimai: „Apleiskite šią vietą arba būsite suimti“. Vistiek prisirinko 500 žmonių, skanduojančių: „Prah! Praha!“

Riaušėms pasiruošusi policija neleido išsileisti jokių transportų ar iškelti plakatų. Norintieji tai padaryti buvo tuojau suimti policijos ir kareivių, kurių iki pavakars buvo priežta 500. Pradedančiuosius kalbas tučtuojau suėmė policija, kareiviai, civiliai apsirėngę policininkai ar savanoriai talkininkai ir grubiai nutempė į laukiančius autobusus. Šalimais stovintieji į policiją šaukė „Gėda!“ ir „Fašistai!“ Tada pilkomis uniformomis apsirėngę policininkai, susiėmė rankomis, puolė minią, nustumdami demonstrantus, žiūrovus, praeivius ir žurnalistus į šalutines gatves.

Išsklaidžius minią buvo matyti sutriptų akinų. Viena dalyvė pasakojo: „Tai siaubas! Jie mane pagriebė už plaukų ir imetė į autobusą“, bet ji buvo paleista, kai ji policiją iškliko, jog ji buvusi tik praeivė. Baigę, pasibaisėdama: „Jie fašistai!“ Kai civiliais drabužiais apsirėngę policininkas šaukė, kad Demokratinė unija esanti

nelegali organizacija, viena praeivė atsėvė: „Aš ne jokiai unijai nepriklausau, bet turiu teisę vaikščioti“.

Spauda tyli

Nei Maskvos dienraščiuose, nei žurnaluose nepasirodė nė žodžio apie Čekoslovakijos invaziją. Viešai neprieinamoje spaudoje tebuvo tik pasisakymai, kad invazija buvusi reikalinga išgelbėti čekoslovakus nuo vidaus bei vakariečių prieštų. Tai parodo, rašo vakarietis korespondentas, jog rytų Europa tebesanti už laisvo pasirėikimo ribų.

Sovietų bei vakariečių pareigūnai nemano, kad Maskva kelsianti Prahos pavasario klausimą, jei jis nebus pirma keliamas Prahos vyriausybėje.

Persitvarkymo sąjūdis prisideda prie demonstracijų

Vilnius. Persitvarkymo Sąjūdis prisideda prie rugpjūčio 23 d. ruošiamų Molotovo-Ribbentropo pakto demonstracijų. Sąjūdis pagedauja, kad demonstracija vyktų Vingio parke, ir reikalavo, kad iki rugpjūčio 22-os dienos televizija ir spauda paskelbtų, jog Sąjūdis kviečia visus į Vingio parką rugpjūčio 23 d., 7 v.v. Jie tai padarė rugpjūčio 20 d. Vilniaus televizijoje ir per vakarines naujienas per radiją rugpjūčio 22 d. Mitinge kalbas sakys 3 Centro komiteto sekretoriai, tačiau nebus leista kalbėti Liet. Laisvės Lygai.

Maskvos policija areštuoja demonstrantą dalyvavusį nelegaliame Demokratų unijos surengtame mitinge Puškino aikštėje rugpjūčio 21 d. paminėti 1968 m. Čekoslovakijos invaziją.

Kun. Alfonsui Svarinskui išleistuvės

Šiluvoje susirenka tūkstančiai

New Yorkas. Lietuvių Informacijos Centrai (LIC) pranešė iš Lietuvos, kad šeštadienį, rugpjūčio 13 d. Šiluvoje buvo surengtos išleistuvės kun. Alfonsui Svarinskui. Kun. Svarinskas pirmadienį, rugpjūčio 22 d. 5:30 val. ryto išskrenda iš Vilniaus į Maskvą. O iš Maskvos antradienį, rugpjūčio 23 d. atskrenda į Frankfurtą 20:40 val. vak. Liepos mėnesį jis buvo paleistas iš Permės lagerio su sąlyga, kad išvyks į užsienį. Pateikiami kelių šaltinių atpasakojimą.

Atsisveikinimas Šiluvoje

Anot Nijolės Sadūnaitės, Lietuva kasdien atsisveikina su gerbiu ir mylimu kunigū Alfonsu Svarinskui, ypač tose vietovėse kur jis yra dirbęs, kaip pvz. Miroslave. Sadūnaitė ir Vytautas Bogušis LIC-ui patvirtino, kad šeštadienį, rugpjūčio 13 d. tūkstančiai žmonių susirinko Šiluvoje kun. Svarinsko išleistuvėm. Bažnyčia buvo sausakimša. Pats kun. Svarinskas pasakė prasmingą pamokslą, kad „negalim likti nuošalyje. Kiekvienas žmogus turi stengtis ką gali ir kaip gali daryti, kad būtų daugiau teisingumo ir gerumo“. Pasibaigus pamoksliui, žmonės net plojo bažnyčioje, kas Lietuvoje neįprasta.

Kalbėjo dar ir kitas kunigas, kuris, anot Bogušio, pasakė labai drąsų pamokslą, atvirai klausdamas, ar persitvarkymas palietė Bažnyčią. Vaikams padėklamavus eilėraščių buvo sugiedotas ir tautos himnas.

Po sumos, žmonės suvažiavo į Kryžių kalną, kur kun. Svarinskas pašventino paminklą skirtą sąžinės kaliniams – nukankintiems ir dabar tebekenčiantiems. Pasak Sadūnaitės, paminklas labai įspūdingas: iš akmens iškalta kenciančio Kristaus skulptūra „Ecce Homo“ (Štai žmogus) ir tautiniai simboliai – Gedimino stulpai ir kt., o apačioje lotyniškai šie žodžiai iš Evangelijos: „Palaiminti, kurie kenčia dėl teisybės, nes jų yra dangaus karalystė“.

Kalba buvę sąžinės kaliniai

Kun. Svarinskui tarus žodį prie paminklo, į susirinkusius prabilo buvusieji sąžinės kaliniai: Povilas Pečiulinas, Nijolė

Sadūnaitė, Antanas Terleckas, Jadviga Bieliauskienė, latvė Lidiya Doronina ir kiti.

Kryžių kalne, kaip ir Šiluvoje, plevėsavo didelės trispalvės vėliavos, pasakoj Bogušis. Anot jo, kun. Svarinskas, pažvelgęs į trispalvę, tarė: „Dėl šio simbolio įgyvendinimo, dėl jo išlaidų mūsų tautoje dar reikės daug, daug kovoti. Neškite drąsiai tas vėliavas, kad jų nereikėtų apleisti“.

Rašo kun. Tamkevičius

Kun. Svarinsko bendro likimo draugas kun. Sigitas Tamkevičius liepos 19 d. štai kaip rašė iš tremties:

„Kaip džiaugiuosi, kad kun. Alfonsas laisvėje. Be abejo būtų dar daugiau džiaugsmo, kad panaikintų neteisėtus nuosprendžius. Kuo pateisinti prieš pasaulį už garsiai pasakytą tiesos žodį – kunigas iki šiolei laikomas ypatingai pavojingus valstybinui nusikalteliui! Maldos vienybėje, kun. Sigitas Tamkevičius“.

Prasideda kun. Svarinsko nutėmimas

Kun. Svarinskas, pasak Sadūnaitės, žiūrį į savo išvaizdą ir Vakarių Vokietiją kaip nutėmimą, ir sako, kad ketvirtas jo sugrįžimas į Lietuvą bus pats linksniausias. Jis viliasi, kad aplankęs Palestiną, šventas vietas, sugrįš Viduklėn ir ten įsteigs Kalvarijos stotį. Jis taip pat išreiškė norą būti palaidotu Viduklės parapijos kapinėse.

Bado streikas Vilniuje

Vilnius. Petras Cidzikas ir A. Andreika rugpjūčio 17 d. apie 10 val. vak. pradėjo bado streiką. Šalia jų stendas su trispalve, skelbia, kad jie badaus kol nebus paleisti visi politiniai kaliniai ir nutėmimo esantieji – Lietuvoje, Rusijoje, ar kitur.

Per naktį su jais budi 60-100 žmonių. Rugpjūčio 21 d. ten, Gedimino aikštėje buvo atnaušaujamos Mišios. Ten atvykęs kun. A. Svarinskas badaujančiuosius pasveikino. Vyriausias Prokuroras, pareiškęs, kad budėjimas virsta į mitingą, įsakė streiką baigti rugpjūčio 22 d. naktį.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

– Ribbentropo-Molotovo pakto 1 ir 2 (iš trijų) protokolą paskelbė rugpjūčio 20 dienos laida „Literatūros ir Meno“ žurnalas

– Vilniuje, Lietuvos Persitvarkymo žinių biuletenis praneša, kad Estų Komunistų partijos oficialiame „Rahva Hääl“ laikraštyje pasirodė straipsniai rugpjūčio 10-11 d. ne tik aprašė Molotovo-Ribbentropo sandėrio įvykius, bet ir davė pilną jų tekstą.

– Lietuvos trispalvė, Gedimino stulpai ir Vytiš oficialiai leidžiami naudoti kaip tautiniai ženklai, šalia esančių valstybinių ženklų, praneša TASS-ELTA.

– Vilniaus miesto vykd. komiteto pirm. Algirdas Vileikis pranešė, kad pradėti Rasų kapinių restauravimo darbai. Restauruojama centrinė Rasų kapinių koplyčia. Ruošiamas projektas remontuoti senųjų kapinių tvorą.

– Kauno valstybinis choras atliko 16 koncertų Kazachijos respublikoje. Be Bacho, Hendeino, Vivaldžio ir Mozarto kūrinių, skambėjo ir lietuvių kompozitorių kūrinių. Karagandoje choras atliko koncertą kartu su Karagandos simfoniniu orkestru. Choro diriguoja B. Bingelis.

– Ukmergės rajono laikraštyje „Gimtoji žemė“ rašo Steponas Jankeliūnas, primindamas, jog vyresnės kartos gerai prisimena karo siaubą, pokario metais paslapčiomis ruošius džiuvėsius tolimai kelionei į Šiaurę, kur jau buvo ištremti kaimynai. Likusiųjų laukė nelengvi kolūkių kūrimo metai. Jo manymu, būtina išsiaiškinti klaidas, leisti kiekvienam viešai pareikšti savo nuomonę.

– Kėdainių rajono laikraštį Zita Zokaitytė rašo, savo straipsnyje „Liūdna kelionė po Survilaiškio apylinkę“, kad piliakalnių ten daug, tik nėra jais kam rūpintis. Kalnaberžės senkapis gilom provežom išvažinėtas, o prie Vaidotonių piliakalnio reikia puskiometrį per kukurūzų lauką bristi. Tik Lomeikiškių piliakalnį gelbsti gamta – juosia upelės. Apleisti ir Kalnaberžės dvaro rūmai. O juk tai – mūsų tautos paminklai sako Zokaitytė. Ji

Demonstracijos Prahoje

Policija išvaiko 10,000 demonstrantų

Praha, Čekoslovakija. Policija su sąsainėmis dujomis ir lazdomis išblaškė 10,000 demonstrantų minią sekmadienį rugpjūčio 21 d., spontaniškai susirinkusių demonstruoti žiaurų „Prahos pavasario“ užgniauzimą sovietine invazija 1968 m. rugpjūčio 20 d.

Viena grupė, pasivadinus „Nepriklausomos taikos iniciatyva“, Wenceslas aikštėje pravedė poros valandų diskusijas ir paruošė dešimties punktų petičiją. Skaitant petičiją, kurią šimtai asmenų pasirašė, minia šaukė valio kiekvienam punktiui, jų tarpe reikalavimai iš Čekoslovakijos pašalinti sovietų dalinius, duoti laisvus rinkimus ir nebecenzuoti spaudos. Petičiją skaitęs Tomas Dvorak pranešė, kad petičija būsianti įteikta Čekoslovakijos valdžios ir partijos vadams, taip pat ir valstybinei informacijos medijai. Policija griebė petičijas iš demonstrantų rankų, tikrino pasus, bent penkis asmenis nuvežė į policiją ir bent vieną asmenį apipurškė sąsainėmis dujomis.

Demonstracija žygiuoja per miestą

Toje pat Prahos Wenceslas aikštėje, kur 1968 m. žmonės priešinosi sovietų tankams, demonstracija, suformuluavus ir pasirašius petičijas, mojudama Čekoslovakijos vėliavomis ir skanduoama „Laisvės! Laisvės!“, į pavakarę pradėjo žygiuoti į prez. Gustav Husak rezidenciją, kuris pakeitė invazijos nusodintą Aleksandrą Dubčeką. „Prahos pavasaris“ buvo Dubčekos bandymas „socializmui duoti žmonišką veidą“, duodant didesnių kūrybinių, ekonominių laisvių Čekoslovakijoje.

Policija leido miniai prieiti iki Vlatavos upės tilto, bet tada užbarikadavo tiltus policiniais šunimis. Didžiama minios išsisklaidė, bet riaušių kontrolės policininkai apie 1,000 demonstrantų atitvėrė prie tautinio teatro rūmų. Demonstrantai pradėjo šaukauti į policiją: „Mūsų teisybė – jūsų šunės“ ir „Jūs – ne čekai“ ir atsisėdė vidury gatvės sustabdė kelis tramvajus.

Kai jie po kurio laiko bandė grįžti į Wenceslas aikštę, policija ragina suremontuoti Survilaiškių kapinių koplyčią ir įrengti laidojimo namus, kad būtų gražiai galima atsisveikinti su mirusiais.

– Ignalinos atominėje jėgainėje liepos 20 d. kilo gaisras: elektros kabeliai užsidegė viename pirmo bloko koridoriuje. Gaisras neišsilytė ir buvo užgesintas per vieną valandą.

– Kaune pradėtos rinkti lešos Juozo Zikaro sukurtos „Laisvės“ paminklo atstatymui. Jis bus atkurtas pagal jo dukters išsaugotą skulptūros statybos dokumentaciją.

– Lietuvos jaunimas siunčiamas vasaros metu dirbti į kitas respublikas. Komunistų spauda rašo, kad apie 9 tūkstančiai jaunuolių Moldavijoje, Jakutijoje ir Magadane padės žemdirbiams auginti ir nuimti derlių, dirbs statybos ir transportavimo skyriuose. Į Lietuvą atvyko studentai iš Moldavijos, Kazachstano ir Oriolo, kurie dirbs panašiuose darbuose.

Organizatoriai stebisi gausumu

Susirinkusiųjų gausumu stebėjosi ir Prahos disidentai organizatoriai, kurie tikėjosi daug mažiau dalyvių. „Kas svarbu“, sako vienas vadovas, „tai, kad policija (šio sąjūdžio) nelikvidavo. Valdžia labai susirūpinusi. Su tokiais dalykų tvarkytis tai kaipėjimas užmienuotame lauke“.

Valstybinė spaudos agentūra CTK nuneigė, kad būta smurto, pareiškėdama: „Apmąstyti ir ryžtingai saugumo korpuso veiksmams apsaugoti nuo neramumų“. Ji taip pat nuneigė, kad demonstracijos buvusios spontaniškos, pranešdama: „Pagal iš anksto paruoštą skriptą ir dalyvaujant užsieniečiams, vakarietiškų informacijos medijos televizijos, radijo ir spaudos darbuotojai atkakliai ieškojo sensacijų“.

Kauniečiai minės Molotovo-Ribbentropo Pakto metines

Washingtonas. Lietuvos žmogaus teisių gynėjas Vytautas Bogušis rugpjūčio 16 d. pranešė Jungtiniam Pabaltiečių Komitetui telefonu iš Vilniaus, kad šiu metų rugpjūčio 23 d. 19 val. keturi Kauno gyventojai praves Molotovo-Ribbentropo Pakto pasirašymo 49-iasias metines. Kaunas prisidės prie kitų trijų Lietuvos miestų – Vilniaus, Kėdainių bei Šiaulių – minint šią datą. Pateikiame pilną šių keturių asmenų pareiškimo tekstą:

Kauno miesto vykdomojo komiteto pirmininkui:

Mes, grupė Lietuvos patriotų, gyvenančių Kauno mieste, ruošiamės paminėti juodąją mūsų tautos istorijos datą: Molotovo-Ribbentropo pakto sudarymą 49-iasias metines. Pranešame Jums, kad mitingas įvyks Kauno miesto muzikinėje teatro salėje šiu metų rugpjūčio 23 d., 19 val. Jeigu Persitvarkymui Renti Sąjūdžio Kauno Iniciatyvinė grupė taip pat pareikštų norą paminėti šią datą, mes visokeriopai palaikysime juos ir derinsimės prie jų.

Su pagarba, Antanas Kalanta, Kęstutis Genys, Valdas Aneilauškas, Antanas Petrikonis Kaunas, 1988 m. VIII.3 d.

KALENDORIUS

Rugpjūčio 23 d.: Šv. Pilypas, šv. Rožė Limietė, Ringela, Girmantas, Tautgailė.

Rugpjūčio 24 d.: Šv. Baltramiejus, šv. Michalina, Mykolas, Jaunutis, Viešvilas, Rasuolė.

ORAS

Saulė teka 6:06, leidžiasi 7:40. Temperatūra antradienį 82 laipsniai.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS

KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, Ill. 60629

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

KĄ SAKO IR DARO ŠIRDIES CHIRURGAS (37)

Priskretusių širdies arterijų aplenkimo operacija (bypass) yra palatyvi — teikia tik laikiną gerumą, jei maistu nesutvarkoma. Tada sklerozė vis vien žengia pirmyn viso kūno arterijose, imtina ir persodintose venose bei arterijose, kurios kartais naudojamos tam reikalui.

Jack G. Copeland, M.D.

Arizonos universitete, širdies-kūrinės chirurgijos skyriuje (Cardiothoracic surgery) dirbęs profesorius ir to skyriaus vedėjas gyd. Jack G. Copeland mediciniškoje spaudoje tvirtina, sekančius faktus, apimančius širdies arterijų operaciją („coronary bypass surgery“) ir tinkamo maisto įtaką širdies arterijų nepriskretimui ir tuomi pačiu širdies atakos atitolinimui.

Jis rašo: „Aš kasdien praleidžiu laiką ligoninės operacinėje — operuoju širdis: darau širdies arterijų pakeitimą venomis („coronary artery bypass“). Tai kasdieninis mano užsiėmimas. Aš esu nustebintas dėl per paskutinį dešimtmetį (rašė 1987) pasiektų tokių operacijų saugumo ir sėkmingumo. Tokios operacijos sudaro pirmą sėkmingą chirurginę intervenciją po eilės metų toje srityje nesėkmės. Toji operacija talkina sergantiems širdies arterijų sklerozę (priskretimui)“.

„Tokiems pacientams toji talka pasireiškia sekančiais gerumais: 1. net 95% taip operuotų pacientų atsikrato krūtinės anginos skausmų, tik nuo 1 iki 3 procentų jų miršta — net ir labai patyrusio širdies-kūrinės operacijos chirurgo („cardiothoracic surgeon“) globoje būdami“.

Toliau rašydamas tas chirurgas pagedauja, kad po taip sėkmingos tokios operacijos („bypass surgery“) geros pasėkos ilgą laiką užsilaukys. Nelaimė, kad taip gerai nesti. Kritiškai vertindamas tokias operacijas tas chirurgas tvirtina, kad ilgą laiką tokios širdies operacijos sėkmingumas neužsilaukys. Ir taip atsitinka todėl, kad širdies arterijų operacija teikia tik laikiną — ne nuolatinę pagerėjimą.

Tas chirurgas mediciniškoje spaudoje tvirtina, kad širdies arterijų venomis pakeitimo (tiksliau, bet neaiškiau sakant, arterijų aplenkimo) operacija nors ir atpalaiduoja ligonį nuo krūtinės anginos sukeltamų skausmų ir nuo kai kurių širdies arterijos spindį siaurinančių priskretimų (esamų pagrindinėje kraujageryje ir trijose mažesnėse arterijose), ji nesulaukia sklerozės tolimesnės pažangos, jei žmogus nesutvarko su mityba, jei jis ir toliau gyvuliniais riebalais ir gausiu cholesterolio valgytu sklerozę gaivina.

Tokia operacija, tvirtina tas chirurgas, tik šiek tiek prailgina gyvenimą, palyginus su gyvenimo ilgį nesioperuojant, o vien tik mediciniškai tokiame ligoniui gydantis. Už tai, to chirurgų nuomone, tokia operacija reikia laikyti palatyvia — tik laikiną pagerėjimą teikiančia.

Mat, toji operacija tik pagerina kraujo pritekėjimą į širdies raumenis, bet ji niekuo nepagerina pagrindinės ligos — sklerozės. Pastaroji ir po tokios operacijos širdies arterijose ir naujai įsiūtose venose (kartais ir arterijose naudojamos tam reikalui

ir naujai įsiūtose venose sklerozė žengia pirmyn kaip žengusi prieš operaciją, jei su maistu nesitvarkoma. Tokiu būdu, visiems taip operuotiems („bypass surgery“) pagrindinė liga — sklerozė tęsiasi. Taip tvirtina minėtas širdies kraujagyslių chirurgas.

Po šešių metų pusei taip operuotųjų sugrįžta krūtinėje skausmai

Po tokios operacijos mediciniškai sekti pacientų duomenys nurodo, kad po šešių metų jų tik 40-50 procentų vis dar negauna krūtinėje skausmų, palyginus su tuoj po operacijos 95 procentais tų skausmų nejauciančiais.

Reikia sutikti, kad menkos pasėkos po tokios operacijos gali būti dėl trijų mėnesių po operacijos laikotarpio 15 procentų pasitaikančio persodintos venos (ar arterijos išimtos iš krūtinės ląstos) užsikimšimo. Nors ir tik tiek tų kraujagyslių užsikimša, vienok dauguma operuotųjų nejaucia skausmų. Tai jau nauda tokios operacijos.

Minėtas chirurgas mano, kad pirmyn žengianti sklerozė yra kaltininkė dėl daugumos po tokių operacijų pasitaikančių negerovių. Todėl kovoje su sklerozė ne vienam niekada nereikia apsisieiti.

Sklerozė yra didžioji širdyje negerumų pradininkė

Profesorius Copeland tvirtina, kad toji operacija nėra gydymo procedūra. Ji nesuteikia apsaugos nuo sklerozės tolimesnės eigos. Kokia toji sklerozė buvo prieš operaciją, tokia ji pasilieka ir po operacijos. Todėl su ja reikia mokomai kovoti, nes kitaip elgiantis, nieko gero nelauktina ir po operacijos.

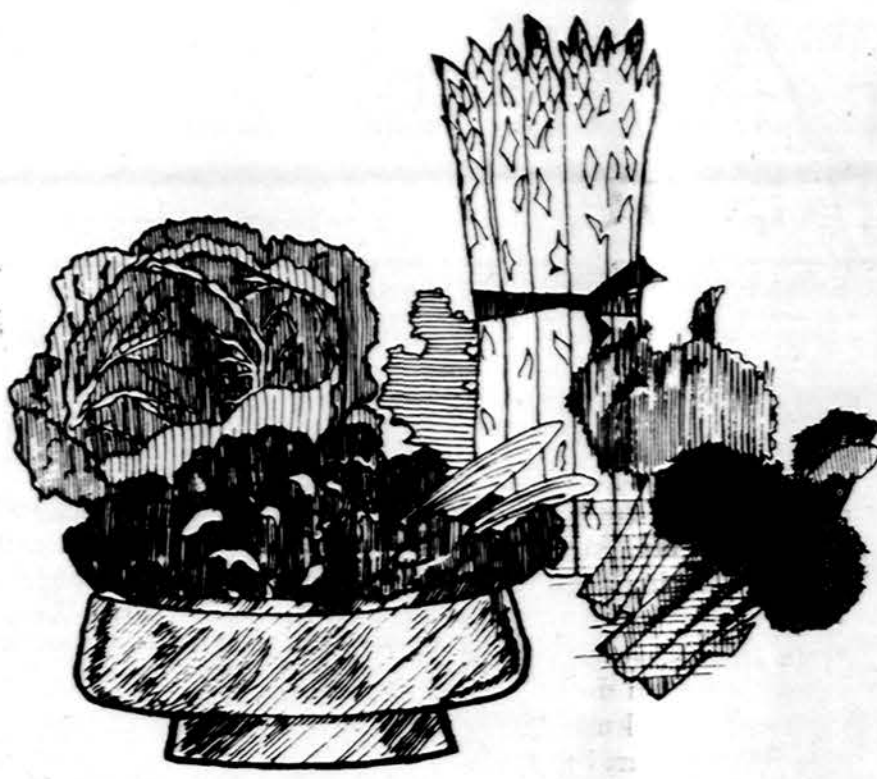
Tas chirurgas tvirtina, kad jo praktikoje daugelis pacientų grįžta antrai, trečiai ir net ketvirtai širdies arterijų operacijai vien dėl to, kad sklerozė jų nuosavų arterijų ir operacijos metu persodintų venų („saphenous vein“ iš kojos) padidėja iki tų kraujagyslių užsikimšimo.

Jei šitaip gyvuliniais riebalais ir cholesteroliu gausiu maistu savas širdies arterijas priskremsi — netoli ir po širdies operacijos nuvažiuosi — naujai persodintos kraujagyslės vėl netrukus užsidarys, kaip čia tokia viena matome.

Išsina, kad vien tik ligonio širdyje arterijas išoperuoti ir tokį ligonį ant Dievo valios vien su tabletimis palikti (kaip dabar neretai pasitaiko) septyniolikos širdies atakos priešaukšį glojioje nėra dabartinės medicinos darbas. Reikia daug kas daugiau atlikti: reikia maistu su sklerozę kovoti pirmoje ir visų svarbiausioje vietoje. Tik taip elgiantis bus vietoje ir vaistai ir operacija.

Už tai minėtas širdies arterijų chirurgas išsireiškia, kad nesiimant tikrai drastiškų prie-

Nuo dešrų, kiaulienos ir gyvulinių riebalų tolimdamasis ir prie daržovinio maisto artindamasis, geriausiai saugosi savo širdies arterijas nuo ankstyvo jų priskreimo, dėl kurio žmogus sulaukia nelaukiamos širdies atakos. Kopūstai su duona „plyta“ ir kiaušinio baltymu užduoduoja mėsą: toks be cholesterolio maistas yra geriausias širdies sargas nuo ankstyvos atakos.

monių (jos yra pakeitimas riebaus maisto pasninkišku) su visais, ypač su jaunais žmonėmis, po tokios operacijos praeinančių skausmų bei atitolintos širdies atakos laikas gali būti matuojamas tik keliais metais — daugiausia dešimtmečiu.

Šalia operacijos dar būtina reikiai kaiti

Dr. Copeland tvirtina, kad po širdies arterijų aplenkimo („bypass“) operacijos visi jo pacientai esti priskiriami jų sveikatos daugiariopam atstatymui („multiphasic rehabilitation“). Tokį tų taip operuotų pacientų sveikatos atstatymą apima sekančieji penkeriopa darbai: 1. mitybos pakeitimas sveikesne, 2. įtampos („stress“) sukontroliavimas, 3. atsargiai kontroliuojama, vis didėjanti judesiu — darbo-mankštos programa, 3. ilgalaikis mediciniškas tokio ligonio stovio sekinimas, įskaitant kraujo riebalų tyrimą ir elektrokardiogramos padarymą mankštinantis („treadmill exercise testing“). Jų šis skyrius priskaito septyniolika.

Profesorius — širdies chirurgas Jack Copeland tvirtina, kad jis tvirtai tikis, jog pavieniam pacientui pritaikytas sumažinimas minėtų širdies atakų priešaukšį ilgai gali būti lygiai taip svarbus, kaip ir geriausiai atliktą širdies arterijų operaciją („excellent bypass surgery“).

Tai tokia yra to pajėgus širdies chirurgo nuomonė. Džiugu, kad ir šio skyriaus tuo reikalu jau kelinti metai skelbiamos žinios yra tokios pačios. Tas gydytojas irgi žino, kad ne visi pacientai galės pildyti visus penkis virš minėtų širdies sveikatos atstatymo darbus, bet jis tvirtina, kad visi turi valgyti, todėl jie gali keisti savo mitybą: nuo nesveiko maisto atsisotinti ir prie sveiko grįžti.

Svarbiausias darbas, visų pirma atliktinas

Dabar visiems mūsikiams palieka tik džiaugtis ir verstis save visomis jėgomis imtis širdies nuo atakos apsaugos darbų. Turime liautis pasitikėti vien tabletimis, kaip iki šiol kad elgėmės. Jos nieko gero širdžiai nesuteiks, net saujomis imamos, jei neatliksim svarbiausio darbo: jei nuo dešrų, kiaulienos ir taukų nusigreže, nepriartėsime prie pasninkiško maisto — prie griežčiausio užlaikymo ALVU-DO dietos.

Ir minėtas širdies chirurgas ragina valgyti liesą maistą. Jis mano, kad amerikoniškas maistas („American diet“) yra didžioji priežastis taip gausių širdies arterijų priskretimų šio krašto žmonių tarpe. Jis irgi pataria šalintis nuo per riebaus ir cholesteroliu gausaus maisto, valgant liesus, mažiau sklerozę sukeliančius valgius.

Toks to pajėgus širdies

chirurgas prisipažįsta, kad jis minėtai sveiką maistą ne tik pirštu perša savo pacientams, bet ir savo šeimą tik tokiu maistu maitina.

Išvada. Mūsikiams irgi nėra ko laukti, atidėti visiems sveikesniui maistu maitinimasi. Jau gana ir gana mums visur ir visada vien kiaušiena, taukais ir dešromis mintant, save ir savo kraują riebindi ir tuomi šaukti dar savo gyvenimo vasaroje širdies giltinę į svečius. Jei šio skyriaus raginimą mes dažnai pražiūrim, tai minėto širdies chirurgo balso tikrai turėtų net didžiausias lietuviškas ožys paklausyti.

Ką šis pajėgus širdies chirurgas dabar pataria savo operuotiems pacientams, tą šis skyrius jau seniai prisipyręs ragina saviškius imti gyventi ir valgyti kaip Dievas prisakė, o ne kaip išpaikęs gomurys mes verčia elgtis. Reikia mums dabar pradėti laimingai dienas leisti be persivalgymo, be persigėrimo ir be savo kraujo suriebinimo. Turime liautis tinginiavę, besipykę ir savą nesvarią odą svetimoje vonioje plovę.

Pasiskaityti. Joseph C. Piscatella: *Don't Eat Your Heart Out*. Cookbook. Workman Publishing, New York.

VAIKAI MOKYTOJŲ SAVAITĖJE

Rašau, nenorėdama ką nors užgauti ar kritikuoti, gal tik patiesinti ir pasiteisinti ar gal net atvirai iškelti problemą, kuri išliko ir reikia kaip nors pakeisti ar pagerinti.

J. Masilionis teisingai sakė, kad gavo pylos (Draugas, treč., 1988.8.17 d.), tik, deja, atrodo, kad ne visi suprato mūsų skundą (Dėl muzikos nieko nežinau, ir dar mažiau norėčiau žinoti). Nepridera sakyti, kad visi žiūri į reikalus iš neigiamos pusės, tai yra netiesia! Faktai lieka faktais. Nagrinėjime ir kartu suraskime gerą išeitį.

Esu nauja mokytoja ir, kitą paskatinta, nutariau su savo trim vaikais (visi vaikai vaikšto ir mažai verkia) nuvažiuoti į skelbtą „Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitę“ Dainavoje. Buvo pranešta, kad vaikai bus prižiūrėti, kai bus bendros paskaitos ir studijos. Atvažiavus radau visai ne taip. Deja, buvo pranešta, kad įvyko nelaimė ir Rūtos Juškenės šeima, kuri turi prižiūrėti vaikus, atvyks už kelių dienų. Taigi nėra kas tuos vaikus prižiūrėti. Gaila ir nemalonu, kad taip įvyko, bet stovykla eina savo vaga. Paprašė manęs, kad pažaisčiau su vaikais, nors ne tam atvažiavau, bet sutikau pirmą dieną prisidėti. (Čia yra tik menkiečiai, bet reikia ir juos žinoti). Pranė Masilionienė, vyro paprašyta, vaikus prižiūrėjo iki ketvirtadienio.

Šeimoms nėra kas veikti. Vaikai yra užimami tik paskaitų metu (3 valandas per dieną), bet programa yra daug ilgesnė, nes įvelia ir dainavimą (1 val.), ir liutnistikos pamokas (½ val.) ir po pietų maudymąsi (kur jau savaime aišku, kiekvienas savo vaikus ar vaiką prižiūri), būna tautiniai šokiai (1½ val.). Su vaikais motinos negalėjo dalyvauti, nes nebuvo kas užima vaikus. Visos motinos prižiūrėjo savo vaikus laisvalaikiu.

Rūta Juškenė visad gražiai tvarkėsi, bet to neužtenka. Turėtų būti kokia nors programa mažučiam ir vyresniems. Kad ir jiems irgi galėjo būti kokia dainavimo pamoka. St. Slizys tvirtai ir kietai pareiškė, kad jo dainavimo pamokos yra ne vaikams. Yra ir kita problema. Daugiau ir daugiau turime susigventi su tuo faktu, kad yra nauja karta ir vaikai iš

mišrių šeimų, dažniausia nekalba lietuviškai. Jų šioje stovykloje buvo didesnis skaičius, kaip lietuviškai kalbančių. Kodėl ir jiems taip, kaip suaugusiems, nepadarėti pamokas? Aš pati Kristijono Donelaičio mokykloje mokau tokius vaikus. Manau, kad būtų tik į naudą pamoką suorganizuoti. Dabar tie vaikai lankėsi ir visi kartu plepėjo angliškai. Ir dar kita problema, per daug laisvo laiko vaikams. Jei būtų kokia nors konkretnė vaikams programa, būtų buvę mažiau rėksnių ir problemų.

Tą programą būtų galima labai lengvai įvykdyti. Juk mes esame mokytojai! Yra tarp mūsų visų tokių, kurie moka ir juokingai ir linksmai pasakoti. Yra ir galimybė pasamdyti jaunesnius, kurie norėtų ir galėtų su vaikais linksmai ir kūrybingai laiką praleisti. Turime savų tarpe Montessori aukles, kurios ne tik moka su vaikais, bet ir gali šeimoms bendrus pokalbius pravesti. Tik reikia paprašyti ir organizuoti! Žinau, ką sakau, nes mes kelios jaunos (ar jaunesnės) paprašėm ir laisvalaikio po medžiagos dėdamos kalbėjome. Buvo naujina ir malonu. Galėtų daugiau taip padaryti. Mokytojai savo keliu, su savo paskaitomis. Šeimos kitu keliu. Bet visi dirbtų vienam tikslui: toliau ugdyti, išlaikyti mokslą ir lietuviybę išieivijoje! Mes jauni, bet galime ir turime išmokyti iš vyresnių ir patyrusių mokytojų. Duokite progos! Turėkite kantirybę su mūsų blyančiais vaikučiais, priimkite paauglius, pamokykite, ir jūsų pastangos bus įvertintos šimteriopai.

Šiaip buvo smagu ir labai vertinga. Daug prisiklausiau, daug ir kalbėjau. Turėjau progos su kitomis mokytojomis pasikalbėti ir naujų idėjų išgirsti.

Dana Mikužienė

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Pirmą trečiadienį, ketvirtadienį ir penktadienį.
Susitarimui skambinti 434-5566

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 337-1285

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL.

Subscription Rates: \$70.00. Foreign countries \$70.00.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytjo adreso, gavus iš jo mokėstį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šešt. pried)	\$40.00	\$25.00	

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisy savo aužiūra. Nesunaudoję straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamas gavus prašymą.

MOTINOS TERESĖS VEIKLA

Žmonių meilės apastalė Motina Teresė tris dienas lankėsi Lenkijoje. Varšuvoje ji pasimatė su krašto katalikų Bažnyčios primu kardinolu Glemp ir dalyvavo Mišiose, kurių metu kelios jos įsteigtos Artimo meilės seserų misijonierių kongregacijos narės padarė vienuolinius įžadus.

Motinos Teresės iškurtas seserų misijonierių vienuolių dabar visame pasaulyje turi apie tris tūkstančius penkis šimtus narių, iš kurių pusė yra indės. Jos apastalauja apie aštuonias dešimtis kraštų tarp pačių vargingiausių žmonių. Lenkijoje jau veikia trys Motinos Teresės vadovaujamų žmonių meilės apastalių namai — Chorzow, Štetine ir Varšuvoje. Juose dirba apie 70 lenkių seserų vienuolių.

DR. VIJAY BAJAI, M.D., S.C.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Aukliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-6581

DR. E. DECKYS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCIJŲ LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

Kabineto tel. — 582-0221

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS

JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS

Specialybė vidaus ir kraujo ligos
Nechirurginis išsipietusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS

Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: Olympic 2-4159

DR. P. KISIELIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val. vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS

DR. EUGENE MCENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 ir
5635 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 565-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS

KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

Dr. Tumasonio kabinete peramė

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Kab. tel. LU 5-0348; Rez. PR 9-5533

DR. FRANCIS MAŽEIKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12, 1-6.

Kab. tel. 471-3300; rez. 442-8297

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652
Pirm., antr., ketv. ir penkt.
pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.

Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.

Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527

DR. ALGIS PAULIUS

ORTOPEDINES LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670

1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120

Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS

DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 myliai į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS

(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
„Contact lenses“
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabinete peramė

T. RAMA, M.D.

Specialybė — Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTANAS G. RAZMA

Specialybė — Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel. — 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS

INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDS VIŽINAS, M.D., S.C.

Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

STALINO-HITLERIO PAKTAS

Lietuvių tauta turi nelaimę gyventi tarp trijų labai plėšrių ir agresyvių kaimynų. Amžių bėgyje ji labai nukentėjo, netekdama placių rytinių, pietinių, vakarinių etnografinių žemių, daugybės žmonių. 1918-1920 m. atsikūrusi be savo sostinės, tik 22 metus džiaugėsi laisve, nes 1940 m. viduryje buvo sutripta jos nepriklausomybė. Valstybės žlugimo punktas – Ribbentropo-Molotovo paktas, kurio pasirašymo 49 metų sukaktį šandien minime.

Kad skaitytojai geriau prisimintų nelaimingų įvykių eiga, pateiksime keletą faktų ir datų, kurios padės atsekti, kaip agresija, o kartu ir mūsų valstybės laidotuvės vyko.

Pirmiausia nereikia pamiršti, kad 1920.XII.12 ir 1926.IX.28 Lietuva pasirašė su Sovietų Sąjunga sutartis, kuriomis buvo akcentuojamas nepriklausomoms bei suvereninėms Lietuvos valstybės gerbimas. Buvo ir daugiau panašių susitarimų su Sovietų Sąjunga, Vokietija. Bet 1939 m. viduryje vyko Sovietų derybos su Anglija ir Prancūzija. Jų metu pastarosios nepriėmė labai didelių Sovietų reikalavimų, kurie grėsė kelių valstybių nepriklausomybei. 1939.VIII.3 Vokietijos užsienio reikalų ministras pasikvietė Sovietų patikėtinį Berlyne G. Astrachovą ir jam pareiškė, kad gal Sovietams būtų lengviau susitarti su Vokietijais, kaip su vakariečiais. Tai buvo suokalbčio pradžia. 1939.VIII.23 Maskvoje pasirašyta slapta Sovietų Sąjungos-Vokietijos sutartis ir labai slaptas papildomasis protokolai, kuriuo pasidalyta įtakos sferomis, iš tiesų nesavomis žemėmis ir žmonėmis. Sovietų įtaką pateko Suomija, Estija, Latvija, Besarabija. Sutarta Lenkiją pasidalinti: Lietuvai palikta vokiečių sferoje. Sovietai už tai pažadėjo neutraliai laikytis Vokietijos-Lenkijos karo atveju.

1939.IX.1 Vokietija užpuolė Lenkiją ir jau IX.27 kapituliavo Varšuvą. 1939.IX.17 Sovietai užpuolė Lenkiją ir netrukus užėmė jos rytinę dalį. Sovietų okupacija tada Lenkijai kaštavo apie 800,000 gyventojų nužudytai, išstremtai.

1939.IX.27 Ribbentropas vėl atskrido į Maskvą ir IX.28 pasirašė labai slaptą papildomą protokolą, kuriuo Lietuva pervesta į Sovietų įtakos sferą. Vokiečiai mainais už Lietuvą gavo Liublino ir dalį Varšuvos vaivadijų. Iš Lietuvos išskirta Suvalkija (ar tik jos dalis), kuri palikta vokiečių sferoje. Sutarta gyventojų repatriacijai iš Sovietams tekusių sričių.

Politisinis žaidimas buvo labai slaptas, Lietuva apie jį nežinojo. 1939.X.10 Lietuva pasirašė su Sovietų Sąjunga Vilniaus miesto ir jos srities grąžinimo Lietuvai, o taip pat savitarpinės pagalbos sutartį, pagal kurią turėjo į Lietuvą įvesti 20,000 Sovietų karių. („Vilnius mūsų, o mes rusų“...). Bet tik 1939.X.28 Lietuvos kariuomenė galėjo įžengti į rusų žiurkiai apipieštą Vilnių.

Nesutikus Suomijai priimti Sovietų griežtų teritorinių reikalavimų, 1939.XI.30 Sovietai pradėjo prieš juos karą. 1940.VI.15 Sovietų kariuomenė okupavo Lietuvą, savo dalinių neįvedė tik į Suvalkijos dalį. Bet po naujų derybų 1941.I.10 Reicho vyriausybė atsisakė savo teisių į Suvalkijos dalį. Stalinas pasizadėjo už ją sumokėti 7,500,000 aukso dolerių arba

31,500 RM. Pažymėtina, kad už panašią sumą (7,200,000 aukso dolerių) 1867 m. Rusija pardavė JAV-bėms Aliaską.

Stalino-Hitlerio sutartys buvo labai slaptos. Iš vokiečių pusės jas sužinojęs tik Hitleris, J. Ribbentropas ir Hitlerio pavduotojas R. Hessas. Kai jis neseniai mirė, Vak. Vokietijos spauda, rašydama apie velionį, pažymėjo, kad Nuernbergo teismo metu Sovietų teisėjai kietai reikalavę pakarti Hessą, nors jo nusikaltimai buvę ne taip jau dideli. O „pakarti“ dėlto, kad Hessas žinojęs apie gėdingą paktą ir būty buvęs nemalonus liudininkas.

Tarptautinis teismas 1945-1946 m. Nuernberge nubaudė svarbiausius nusikaltėlius prieš žmoniškumą, bet tik tai vienpusiškai. Nubausti buvo vokiški naciai, Vokietijos vadovai ir daugelis kitų pareigūnų. Bet nei Nuernberge, nei kur nors kitur nebuvo iškeltas klausimas nubausti ir kitos pusės karinius nusikaltėlius. Pagal Molotovo-Ribbentropo 1939 m. paktą Sovietams atitekusieji kraštai (suvereninės valstybės) beato dairiškai paliktos Sovietams. Be to, jiems dar pridėta daugiau žemių bei valstybių. 1939 m. pakto didžiausias suokalbtininkas Stalinas buvo vakarinių sąjungininkų gerbiamas ligi pat savo mirties, o paktą pasirašęs V. Molotovas mirė tik neseniai, sulaukęs ilgo amžiaus. Jeigu jis buvo pažemintas pareigose, tai tik ne dėl to, kad jis sudarė ir pasirašė Sovietams be galo naudą paktą. O juk iš tiesų jis turėjo būti nubaustas lygiai tokia pat bausme, kaip jo partneris Joachim Ribbentropas (buvo pakartas).

Paprastai gyvenime yra dėsnių, kad skriaudos turi būti atlytos, atlygintos. Bet tai niekada nebuvo padaryta su gėdingo 1939 m. pasėkomis. Keletas faktų. 1941.VIII.4 JAV prez. Rooseveltas ir D. Britanijos premjeras W. Churchillis pasirašė Atlanto chartą, kuria buvo pažadėjęs atstatyti pavergtų šalių suverenumą.

Jaltos (1944.II.4-11) ir Potsdamo (1945.VII.17-VIII.2) konferencijose Vakarų galiūnai sutiko patenkinti visus Stalino teritorinius ir kitokius reikalavimus, o 1975.VIII.1 35 Europos ir Š. Amerikos valstybės Helsinkyje pasirašė dokumentą, kuriuo buvo pripažintas Sovietų S-gos karo metu ir pokario metais užgrobtų žemių neliečiamumas. Taigi ne tik nebuvo pasmerkta Sovietų S-gos agresija, ne tik neatitaisytos skriaudos, bet dar tam tikru būdu plėšikavimas įteisintas.

Nei Vakarų valstybės, nei tarptautinės institucijos Molotovo-Ribbentropo pakto nėra pasmerkusios. Pati Sovietų Sąjunga, net ir dabar „viešumo“ (glasnost) gadynėje, nėra minėtos sutarties paskelbusi, nors pastarojo meto rašėvos apie ją kai ką rašo. Taigi reikalas nėra „populiarus“ nei Rytuose, nei Vakaruose, nei Jungtinių Tautų organizacijoje. Mat, pasmerkus Stalino-Hitlerio paktą, turėtų sekti visos eilės pavergtų valstybių suverenumo atstatymas. O to nenori ne tik Sovietai, bet ir su jais vis labiau „bizniudamos“ Vakarų šalys. Taigi iškokime stiprybės tikrai savyje ir ypač stiprinkime vienybę ir bendravimą su bendro likimo draugais.

b. kv.

SIAUBINGAS GYVENIMAS PRAVIEŅIŠKIŲ LAGERIJE

Taip apibūdina pavergtos tautos sūnus Petras Gražulis

Lietuvių Informacijos centrą pasiekė Petro Gražulio gegužės 15 d. pareiškimas Lietuvos prokurorui, kuriame jis apibūdina žiaurias gyvenimo sąlygas Pravieniškių lageryje.

Noriu Jums, prokuror, trumpai aprašyti, kokiose sąlygose gyvena kaliniai Pravieniškių OC 12-8 zonoje. Kada mane pirmą kartą atvedė į mūsų zonos valgyklą, buvau apstulbinatas, pamatęs joje viešpatuojančią didžiulią netvarką ir skurdą. Valgyklos langai, durys ir sienos seniai nedažytos, atsilupinėję, purvinos. Suolų ir stalų stovis toks pat. Pilna pastipusių žiurkių, nepakeliamai blogas kvapas.

Sriuba juoda, dvokia kaip pamazgos. Kaliniams skirta arbata čia spekuliuojama, imama šešis kartus brangiau, negu parduotuvės kaina. Todėl nuteistieji niekuomet jos negauna. Vietoje arbatos duoda virintą vandenį. O kad jis įgautų rusvą spalvą, pilama truputėlį deginto cukraus. Trūksta samčių, šaukštų ir kitų indų. Todėl, jais besidalinant, tarp kalinių dažnai kyla konfliktai. Indai plaujami labai prastai, jie riebaluoti, aplipę seno maisto liekanomis. Mėsa skiriama kaliniams ar ne, nežinau, tik galiu pasakyti, kad aš čia jos dar nevalgiau. Kartais vakarais duodama labai blogos žuvies gabaliukas, bet ir tas perpus mažesnis negu priklauso. Rytaiš papila ant stalo nepilną šaukštą cukraus, su kuriuo nežinau ką daryti. – liežuviu laizyti ar daryti su duona, nes kaip minėjau arbatai puodukų ne duoda, ją geriamo iš tų pačių indų, iš kurių valgome sriubą ar košę.

Duona mums kepama iš atliekų, dažnai būna neįskępusi. Kartais kyla rimtas įtarimas, kad ji kepta iš nuo žemės sušluotų miltų. Joje galima rasti visko – žemių, pelenų, anglių, cemento trupinių ir net žiurkių išmatų. Kartais būna pelių ir žiurkių apgraužta. Nuteistiesiems, kurie dirba kenksmingose sąlygose, ar tokiose sąlygose dirba, per parą duodama pusė litro pieno. Bet jis nuolat skiedžiamas vandeniu. Šildymo sezono nešildoma, kad iš toliau nenešt medžiagos šildymo sistemai. Taip nuodijamas dirbančio kensmingose sąlygose organizmas. Vilniaus Lukiškių kalėjime nuteistojų

maitinimui skiriami devyni rubliai, o čia aštuoniolika. Tačiau Vilniuje maistas ne kiek neprastesnis už šį. Pusryčių ir vakarienės daugelis čia nevalgo, nes pamiegojęs vieną valandą ilgiau, daugiau sutaupti kalorijų, negu valgydamas gausi. Aš irgi pusryčių ir vakarienės nevalgau, kaip ir daugelis, paimu duoną.

Tiktai vieni, kurie yra užsidirbę pinigų, turi teisę už penkiolika rublių mėnesiui nusipirkti maisto zonos parduotuvėje. Tačiau, ne visi uždirba, nežiūrint, kad neturi iešinio ir yra išdirbę daugiau kaip metus. Tuo tarpu gamykla planus vykdo, kažkas gauna tūkstantines premijas, o nuteistajam per metus neišeina nė 10 rublių.

Mano asmeninėje sąskaitoje taip pat nėra pinigų, ir nežinau kada užsidirbsiu. Gal greičiau kalinimo laikas baigsis, negu gausiu atlyginimą. O už atsiųstus iš laisvės pinigus, nieko pirkti neleidžiama. Todėl alkio kankinamas, nepaisau draudimo ir dažnai „ubagauju“.

Yra čia ir gerų žmonių. Pasigali, užtepa ant duonos riektės margarino ar kokiais konservais pavaišina. O tie, kurių niekas nevaišina ir neturi už ką nusipirkti, renka maisto atliekas nuo žemės arba užsidirba duonos gabalą išplaudami koridorių, salę ar panašiai. Rūkantys nurenka nuo žemės visas nuorūkas. Yra ir apsuksesnių, sugebančių kažkokiais keliais įsigyti maisto iš laisvės. Vargas visko išmoko. Jeigu būtų kas anksčiau pasakojęs, niekaip nebūčiau patikėjęs, kad tokiose sąlygose ir tokiu maistu gali maitinti nuteistąjį pataisos darbų kolonijoje. Tai įmanoma tik sovietinėje sistemoje.

Nuteistieji, reikalaudami, kad būtų p gerintas maistas ir tvarka valgykloje, sutartinai skelbdavo bado streikus, nevalgydavo. Šiomet, Vasario 16-tos dienos išvakarėse kaliniai, apsiginklavę laužtuvais, iešmais, lazdomis, vamzdžiais, vėžiais ir kitokiais įrankiais įtvirtė tvorą ir užpuolė gamyklos darbininkus. Buvo nukentėjusių. Riaušėms numalšinti įvedė kariuomenę, tačiau nežiūrint kalinių reikalavimo, padėtis valgykloje nepasikeitė.

Zonoje dažnai lankosi komijos. Bet ką jos čia tikrina, ką daro, neaišku. Greičiausia, kaip

ir paprastai, administracijoj išgeria kavutės, konjako ir išvažiuoja. Kada dėl valgykloje išbėgusių žiurkių ir netvarkos pasiskundžiau operatyvinės dalies viršininkui Nesterovui, jis tik nusišypsojo ir atsakė, „Gražuli, ne i kurortą papuolei, o valgykloje žiurkių ir dešimt metų nemačiau“. Blogai žiūri viršininkas, bet kam jam žiūrėti, jis čia nevalgo.

Pokalbio metu Nesterovas pavadinoma mane, jog aš esu Amerikos CŽV (CIA) agentas, tik dabar izoliuotas. Labai gaila, kad iš čia negaliu parašyti ir užsieni, kad išgirstų mane amerikiečiai, užsienio lietuviai. Gal, kaip Nesterovas sakė, CŽV mane kaip jų žmogų sušelpų, pasiųstų tą raudonąjį kačių maistą, nereikėtų badauti, aprūpintų vitaminais, medikamentais, nes čia viskas labai prasta, nurašyta. Smagu žiurkėms, kurios jau baigia užkariauti koloniją.

Mūsų zonoje yra sanitarinė dalis, tačiau į tą dalį rimti ligoniniai negali patekti. Joje nuolat išlinsi nuskriaustieji, nuolat „gydos“ kokie keturi ar daugiau sveiki žmonės. Kai kurie taip „gydos“ pusę metų ir ilgiau, kartais net iki kalinimo pabaigos. O tie, kurie būtinai turi būti atleisti nuo darbo, atleidimo – negauna. Pavyzdžiui, mūsų brigados darbininkas Gintas su elektros pjūklų susižalojo ranką, žaizda buvo, tačiau atleidimas nebuvo duotas, nors jis vis mėnėsi negalėjo dirbti. Man susirgus gripu ir pakilus temperatūrai, atleidimas buvo duotas tik vienu diena. Todėl teko eiti į darbą dar tebekarščiuojant. Tuo tarpu kitam brigados kaliniui – Gintui Viršinskiui, kuris susirgęs tuo pačiu metu ir turėjo tiek pat temperatūros, atleidimas buvo duotas keturioms dienoms.

Kameros tipo patalpose ir bausdos izoliatoriuose medikamentus skirsto operatyvinės dalies viršininkas Nesterovas ir pulkininkas Gruodis. Gydytojas čia be teisių. Tai piktnaudžiaujama medicinos. Nuteistieji plačiai kalba, kad už 25 rublius galima maždaug mėnesiui atsigulti sanitarinėje dalyje paleisti. Už tokia pat kaina galima nusipirkti geresnį maistą. Tai daroma sumokant pinigų vienam iš sveikų ligonių, kuris guli iki kalinimo pabaigos. Jo paskirtis surinkti duoklę, pasi-

dalyti su gydytoju. Dėl šios priežasties gydytojai ir laiko dalyje sveikus savo „žmones“. Kitaip negalima būtų paaiškinti jų ilgo „gydymosi“. Ta stomatologė, kuri dirba tris dienas savaitėje, nuo aštuntos iki devyktos valandos, visą laiką dirbanti pirmoje pamainoje padirbti tikrai negali, bet iš darbo neišleidžia. Tačiau skverbtis nėra prasmės. Ji pati sako, kad zonoje gydymas blogas. Ormašinė sena, kraštai nudilę, plombos ir kitos medžiagos nekokybiškos.

Darbe kalame dėžes. Kadangi mažai vietos, tai sunku praeiti pro darbininkus pasiekti medžiagą. Susilpėsi drabužius, subraižai rankas. Darbo stalai sulūžę, dežių kalimui visai nepritaikyti. Neturime net plaktukų. Vietoje jų, prie vamzdžio galo pritvirtintas metalo gabalas. Todėl dažnai nusimušame pirštus. Neturime darbinį drabužių. Keletą kartų kreipėmės į meistrą. Atsakė, kad jų nėra. Todėl dirbame ir gyvenamojoje zonoje vaikštomės su tais pačiais – purviniais, dulketais.

„Jaunimo gretose“ Algirdo Pilvelio nupaveiksluoti nuteistieji pavyzdiniai, su šviamomis naujomis šimtasitūlėmis, blizgančiais batais. Pilveliui reikėjo nufotografuoti mūsų zonos 21-mos, 23-čios, 24-tos brigados kalinius. Jų apranga suplyšus, vienas net virve prisirišęs batą. Visi suvargę, neskustomis barzdomis, šašais aptekusiais veidais. Kadangi nesiprausė, drabužiai neskalbti, tai nuo jų sklinda nemalonūs kvapas. Kišenėje duonos gabaliukas, kad turėtų kuo pasistiprinti, nenukristų iki darbo pabaigos. Niekaip neperdedant, juos galima suliginti su Balio Srugos „Dievų miško“ konclagerio suimtaisiais, kuriuos vadino klipatelėmis. Nuteistieji dirba be išieginų dienų, nors įstatyme jie privalo turėti savaitinę poilsio dieną ir dirbti tik aštuonias valandas. Tuo tarpu jie išdirba nuo 8-tos iki 21-mos valandos, o kartais iki pirmos valandos nakties.

Tai vergų darbas, bet vergai buvo perkami, reikėjo už juos mokėti pinigų. Todėl šeimininkas juos saugojo kaip savo nuosavybę, tautos jam tarnauti. Mes esame valdiški, nuteistieji, pažeminti bebalysiai. Sveikata, vargai, niekam nerūpi. Nerūpi ką valgome, kokiose sąlygose gyvename, dirbame. Kada atveža į zoną naują kalinį, drabužius atima – geresnius parduoda, kitus kažkur išveža. Einantys namo jų negauna. Gerai jeigu artimieji atvažiuoja

pasitikti ir atveža aprangą. O jei neatvažiuoja, su kokiais drabužiais keliauti namo?

Gyvenamoji zona, galima sakyti, be jokios erdvės. Visoje teritorijoje pilna žiurkių krūvų. Tuaeletai tiek gyvenamoji, tiek darbo zonoje nešvarūs, nevalomi. Kanalizacija užsikūsi, yra nemalonūs kvapas. Sekcijos, taip vadinamos patalpos, kuriose gyvena ir miega nuteistieji, yra tvarkingos, gražiai išdažytos sienos, bet jos mažos. Nėra vietos taburetei pastatyti. Nėra radio taškų. Dėl kvadraturų pasiskūsti negali, nes, kaip majoras Barskėtis sako: „įstatymas jokios kvadraturų ir jokios teritorijos nuteistiesiems nepramato, jiems nepriklauso“.

Atvežtam į lagerį susidaro daugybė problemų. Nėra kuo nusiskusti. Skuskis kuo nori, bet privalai būti nusiskustas. Iš kur imti siūlų, adatų, muilo, sagų, batų tepalo, šepetį batams, drabužiams valyti, popieriaus laiškam, voka, rašymo priemonės ir t.t.? Kur išskalbtai rūbus, o išskalbus juos apsienginti – tegaukamas tik vienas kompleksas. Dantų mitelių zonoje jau daugiau kaip pusę metų nerasti. Pastą siūsti draudžiama, nes kaliniai ją išgeria. Negalima siūsti iš namų ir cukraus – nuteistieji daro samagoną.

Apie balandžio 20 dieną darbo zonoje buvo rasti du naminės degtinės aparatai. Tai zonoje ne naujiena. Narkomanija, alkoholis ir homoseksualizmas kolonijoje yra plačiai paplitę. Kada nelegaliais keliais kažkas atgabeną narkotikų ar alkoholio, tai pusė zonos būna girtų.

Dar šiame pareiškime noriu apie kalinimo sąlygas Vilniaus Lukiškių kalėjime paminėti. Kameroje, kurių plotis apie du ir ilgis apie keturis metrus, karo metais buvo kalinami du, kartais vienas nuteistasis. Šiandien čia talpinami šeši, aštuoni ir net devyni. Kameroje dviem aukštais sudėtos šešios lovos. Vietoje sieto pakilęs skardos lapas. Taigi šei miega lovose, kiti ant grindų. Devintajam tenka gulti po lova, nes ant grindų telpa tik du čiuziniai. Toje pačioje kameroje tualetas – koks kvapas suprantama. Vietos tiek maža, kad negali visi kartu lipti iš lovų, nėra kur atsisototi. Tokiose sąlygose, nuteistieji vedami vienai valandai pasivaikščioti, pragyvena iki metų laiko. Yra čia neretas svecias utėles ir ligos. Kada mus gebo iš Vilniaus į Pravieniškių lagerį, tokioje kvadraturėje kaip vagono kupe, kuri apskaičiuota keturiem žmonėms, sugrūdo net septyniolika. Kad (Nukelta į 5 psl.)

PALIKAU PĖDAS EUROPOJE

VINCAS ŠALČIUNAS

24

Kaip visur Italijoje, taip ir čia patarnauja jauni vyrai, išjęs specialų mokslą. Jie pietums paduoda kelis patiekalus, kuriems nusikaltai nepagaili vyno. Jų vyresnysis, pastebėjęs, kad vyno asocijai tuštėja, sukomanduoja: „piu vino“ ir vėl pilni asocijai atsiranda ant stalų. Paprastai dideli restoranai laiko vyną ne buteliuose, o bakose. Taip pigiau, jo galima duoti daugiau, o svečiai lieka patenkinti labiau! O kai vynas mus gerokai patenkino, pasigirdo lietuviškos dainos (gal tik nereikėjo tos įsigrisusios „O, Zuzana“).

Muzikantai ir dainininkai vaikščiojo nuo vieno stalo prie kito, vis traukdami žinomas serenadas. O kai jie užgrojo mums pažįstamą melodiją, viena mūsų bendrakeleivė išbėgo į aslą ir, visai besikraipydama, pašoko baletą! Pasigirdo plojimai. R. Kezys skolintu akordeonu vėl užvedė lietuvišką dainą. Nežinau, ar dėl išgerto vyno ar norėdami pasirodyti, kad ir mes esam dainų mylinčios tautos vaikai, darniai traukėm vieną po kitos. Kai daina nusibodo, Kezys dar pagrojo kelis šokius. Atsirado ir šokančių. Taip prabėgo smagus vakaras tolimam Tivolijje.

Vatikane pasižvalgys

Nors kelionė iki šiol buvo labai įdomi, vis dėlto visų lietuvių pagrindinis tikslas buvo dalyvauti jubiliejaus

minėjime. Kadangi svarbiausioji iškilmų dalis vyko Vatikane, tai nenuostabu, kad ši mažiausia pasaulyje suvereninė valstybė (tik apie 108 akrų plot!) buvo dėmesio centre. Nesimiau aprašyti pačių iškilmų, nes jas plačiai aprašė specialūs korespondentai mūsų spaudoje. Bandyti tik paminėti vieną kitą patirtą įspūdį ar įdomesnę nuotrupą Vatikane besilankant.

Vatikano vaizdą spaudoj, knygose ar TV esu matęs šimtus kartų. Paprastai tas vaizdas stipriai jausmų nesukelia. Bet kai pats atsirandi šv. Petro aikštėje, tas pats reginys jau sužadina nusistebėjimą genialia kūrėba ir anų skurdo ir tamsių laikų žmogaus darbo vaisiais. Pačią aikštę iš dviejų pusių supa ketureilės kolonos, kurių antablemento pakraščiais stovi, lyg švenčių paradui išrikiuotų, suvirš 100 statulų. Iš trečios pusės dingia šv. Petro bazilika apstulbina lankytoją savo didumu ir architektūra.

Reikia paminėti aikštės centre stovintį 83 pėdų aukščio marmurinį obeliską, kurį imperatorius Kaligula 40 m. prieš Kristų atitėpė iš Egipto. Abipus jo trykšta du stambūs fontanai. Šią aikštę 1667 m. užbaigė garsieji architektai Bernini ir Maderno. Anksčiau šioje vietoje buvo Nerono sodai ir cirkas, kuriame buvo išduoti tūkstantčiai krikščioniai, jų tarpe ir šv. Petras. Pirmieji krikščionys virš jo kapo buvo pastatę mažą koplytėlę, o 326 m. imperat. Konstantinas pastatydinio baziliką, kuri po vienuolikos šimtmečių pradėjo griūti. Anos vietos 1452 m. buvo pradėta statyti dabartinė.

Ši didžiausia krikščionybės šventovė buvo statoma apie 200 metų, kol ji išėjo tokia, kokią dabar matau. Daug baroko ir renesanso meistrų darbo ją planuodami, statydami ir puošdami. Jų žymiausi buvo Bramante, Michelangelo, Raphael, Bernini ir kiti. Bazilikos didingą kupolą suplanavo Michelangelo, po kurio mirties ją statyti baigė Fontana ir Della Porta. Lankytoja

nustebina bazilikos vidaus erdvė ir jos nepaprastas išpuošimas paveikslais, skulptūrom, gipsatūrom, paminklais ir altoriais. Ši bazilika, talpinanti apie 100,000, nebuvo tiek taikoma pamaldžiam susikauptimui, kiek ypatingoms Bažnyčios iškilmėms ar susirinkimams.

Nemėginsiu išvardinti gausių meno turtų, kurie puošia šią baziliką, bet paminėsiu tik tuos, kurie ypatingai atkreipė mano dėmesį. Dešinės navos koplyčioje už nedužtamo stiklo sienos išstatyti įspūdingas Michelangelo kūrinys „Pieta“ (Skaumas), kuriame Marija išgyvena motinišką skausmą, ant kelių laikydama nukryžiuotą Jėzaus kūną. Prie dešinio pilioriaus arti popiežiško altoriaus 13 amž. bronzinė statula vaizduoja šv. Petrą, sėdintį marmuro soste, kiek į priekį atmetusį dešinę koją, kuria per šimtmečius milijonai jo garbintojų stengiasi paliesti. Nuo tų palietimų dešinioji jo pėda ne tik spindi, bet baigia visai sudilti. Didelių švenčių metu ta statula yra apdengiama raudona kopa, o ant galvos uždedama popiežiška tiara. Taip ji buvo padabinta, kai ją mačiau petrinų atlaidų dieną.

Ties didžiojo kupolo yra Berninio bronzinis „bal-dakimas“, iškeltas ant keturių bronzinių stulpų, lyg virvė susuktų. Po juo stovi, kuklus popiežiškas altorius. Požemyje ties altorium yra šv. Petro kapas. Bazilikos apsidose akį atkreipia Berninio sukurtas „Gloria“ altorius. Virš jo yra iškelta kėdė, kurią naudodavęs pats šv. Petras, o pro alabastro langą veržiasi dienos šviesa, auksine spalva apšviestas da. Vdvasios simbolis. Puošniausiomis koplyčiomis laikomos šv. Sakramento, šv. Sebastijono, popiežiaus Grigaliaus ir Krikšto. Yra ir visa eilė puošnių altorių, popiežiškų mauzoliejų ir jiems pagerbti paminklų.

(Bus daugiau)

KAUNAS BE KAUKĖS

Pasiskaitymas kauniečiams

EDMUNDAS JAKAITIS

(Pabaiga)

Praėjusios nakties įvykiai atspindėjo kitos dienos laikraščiuose. Reportažai būdavo panašūs ir trumpi: vienas pilietis uždarytas daboklėn esant neblaiviam stovyje, areštuota viena prostitutė, sulaikytas vienas asmuo be dokumentų ir panašiai.

Jeigu po paskutinio kino seanso ir apmirdavo Laisvės alėja, tai dar nereiškė, kad visas Kaunas užmigo. Kai vieni traukė kulniudami cementinių šaligatvių Šančių link, kiti autobusų važiuojo ta pačia kryptimi, bet jų tikslas nebuvo Šančiai. Jų tikslas buvo geležinkelio stoties bufetas. Nors ir tolimas kelias, bet buvo vertas pastangų. Du bufetai pagirdė trokštančius ir pavalgydino alkanus. Pirmos klasės bufetas turėjo staliukus aptiestus švaramais staltiesėmis. Ir prie kleboniško buvo galima gauti salcesono užkandį. Neblogai tiko ir šprotai. Trečios klasės bufetas buvo kitokiai publikai. Naminių tabako kvapas kybojo ore. Mediniai stalai su ilgais suolais nebuvo prabanga, bet tikra palaima pavargusiems keleiviams. Čia buvo geriama sotkėmis ir be užkandžių. Čia nesigirdėjo juoko ar garsių kalbų, kaip pirmosios klasės. Čia dažniau pasirodydavo ir išdidus geležinkelio žandaras. Nepaisant to, be budrios kriminalinės akies.

Šlitinėjimas gatvėmis nebuvo pakenčiamas. Nėgaliniam tiesiai paeiti buvo dvi išeitys: nakvoti daboklę arba pasisamdžius izvosčiką, važiuoti namo.

Doras buvo Kaunas. Jeigu kaimynai pamatydavo merginą išleidžiant vėlai iš savo kambario vaikina, kitą rytą buvo pasirodęs tai kekšė atkrėsti jaknas, kad daugiau nepuštų arabų, kad dirbanti Lietūkyje, kaip mašinistė. Tokiai buvo vieta Nemuno gatvėje, kur buvo susispietusių dorybės nežinančių lachudros, kurios kokaino, kaip karadžę grauziamos, pabaigdavo gyvenimą, užgėrus 99% acto esencijos. Tokioms nebuvo užuojautos. Chlamas telieka chlamu.

Nereikia manyti, kad žemoji klasė neturėjo savitumo. Žinoma, niekas iš jų nevilko Rimšo siūtų eilučių, bet jie ir nežinojo, kad yra toks Rimša, Mociškis ar Eitmanas. Bostono kostiumų jiems atstoję talkučės apranga. Skaidriausio atstoję denaturė. Papirosus — bankrutė. Jie gėrė ciklorijos kavą, užsaldytą sacharinu. Ne taip, kaip ponitės, posėdžiaudamos Konrado kavineje, sriubčio pupelių kavą užbalintą Pieno Centro grietinele. Kai aukštoji klasė leido savo vaikus į mokyklas, kad vėliau galėtų užimti geras tarnybas, žemoji klasė pasitenkino amatų mokyklomis. Švietėsi visi. Visi siekė ką nors aukštesnio, nes nusibodo girdėti: užvožk savo juokas, snargliau.

Sunkiau buvo su atsiradusiu tarnaičių luomu. Įvairiais keliais patekusios į Kauną, greitai sudužo miesto gyvenimo svajonėse. Išplėtos iš derlingos dirvos, negalėjo prigyti naujose aplinkybėse. Mažas ar joks išsididomas nežadėjo nieko gero. Neretai išnaudotos, fiziškai ir dvasiškai išžagintos, glausdavosi prie šv. Zitės draugijos. Neretai pačios nežinodamos, plaudavo savo buvusio išnaudotojo baltinius. Reta sugrįždavo į savo gimtinę. Taip sunkiai susidėčius reikalams, išnaudota, nusivylusi pakeisdavo kokaino sunaikintos vietą.

Bet tai buvo dutkis. Gyvenimas ėjo savo keliu. Vieni gimnazistai mušė sklianką, kiti špagalkos pagelba kasėsi iš klasės į klasę, seni numeriai nesiliovė. Nauji kankanai pakeitė senuosius. Kaubojų karalius Tom Mix pasirodė besas lietuvis, Lillian Gish besanti Lelija Gižaitė, o Jack Sharkey tapo beveik tautos didvyriu. Vieni pirkto ant kreidos, o kiti — ant barzdos. Lukšio gatvėj Antikvariatų pirkto — pardavinėjo mokslo vadovėlius. Matu, Saikų ir Probavimo Rūmai žiūrėjo, kad svarstyklės neapmautų pirkėjų. Jeigu kam galvoje atsiradavo cvekas, jį išsiųsdavo į Kalvariją. Jeigu kas buvo pagautas kniaukiant, suaugęs atsidūrė Mickevičiaus gatvėje, o paauglys — Kalnaberžė. Jeigu prekybininkas negarantavo, tai bandė įkišti lokšą. O jeigu įkišo, vienintelė paguoda buvo, kur mano neprapuolė.

Buvo blatnų, bet buvo ir tokių, kurie dirgino. Jeigu kas paslydo Laisvės alėjoje ant banano žievės, kaltino gimnazistus su melynėm kepuraitėm. Mat, jie buvo iš turtingesnių šeimų, kurių namuose bananai nebuvo retenybė. Geras kamerotas buvo, kuris paliko kancara užbaigti. Kaunietis buvo principingas. Principo jis laikėsi, principais ir gyveno.

Gatvių bruktas buvo keičiamas meksfaltu. Be Pažangos ir Pieno Centro rūmų Laisvės alėjoje, Vienybės aikštėje išdygo Vailokaičio dangoraižis. Ju dėdimo signalų nebuvo. Pereiti gatvę buvo galima užsimerkus. Kaunė miesto automobilių registracijos numeris neviršijo 300. Retas įvykis buvo pamatyti juodą blizgantį limuziną su numeriu vienas. Jeigu kas matė, galėjo girtis matęs tautos vadą su barzdele. Sekantieji numeriai buvo ministerių arba šiaip aukštų pareigūnų. Nors golfas buvo nežinomas žaidimas, bet golfo kelnės buvo mados. Kino teatrų vardai buvo labai skambūs: Palladium, Hollywood, Metropolitan, Triumphas, Caza, Odeon ir kiti. Vėliau atsirado Aušra, Rambynas, Romuva. Papiginta kaina, mediniuose kėdėse galima buvo žavėtis amerikoniškais filmais studentų valgykloje, kur dar nuo pietų nebuvo išgaravęs aštrus raugintų kopūstų kvapas.

Nors Kaunas ir buvo laikinoji sostinė, bet tai nereiškė, kad jos gyventojai turėjo būti apkaute ar iš kelmo spirti. Geras tonas ir principų laikymasis pasireiškė visur. Naujai iškepti leitenantiukai graibstė į žmonas skaisčias saulietes. Ubagai nebuvo draugai. Jie kolektyviai pasirodydavo Vytauto prospekte ir kitas buvo pakištas po velėną. Nebuvo užmiršta nė sanitarinė miesto tarnyba. Miesto sodo kampe buvo tikras požeminis bunkeris. Cementiniai laiptai, palubėj groteliais apsaugota elektros lemputė, neviena vedė į tikrą išganyką. Kas nepajėgė to bunkerio pasiekti, išsigelbėjo tamsiam tarpvartyje. Vytauto parkas neturėjo bunkerio, bet medinės struktūros pastatėliai savo paskirti atžmėjo dviem nuliais

Jeigu kas padėjo šaukštą, paskutinė kelionė priklausė nuo užsitarantų nuopelnų. Vienų grabą nešdavo ant pečių, kitus vežė veždavo ir dar palydėdavo dūdų orkestras. Ir vienas ir kitas buvo pakištas po velėną. Nebuvo užmiršta nė sanitarinė miesto tarnyba. Miesto sodo kampe buvo tikras požeminis bunkeris. Cementiniai laiptai, palubėj groteliais apsaugota elektros lemputė, neviena vedė į tikrą išganyką. Kas nepajėgė to bunkerio pasiekti, išsigelbėjo tamsiam tarpvartyje. Vytauto parkas neturėjo bunkerio, bet medinės struktūros pastatėliai savo paskirti atžmėjo dviem nuliais

Bostono lituanistinės mokyklos šokėjai parado metu Tautinių šokių šventėje Hamiltone.

Nuotr. Rimanto Pauliukonio

Laiškas
JAUNIMAS —
DAR NE VISA
TAUTA

„Draugo“ puslapiuose jau pasirodė du straipsniai — Ald. Palukaitienės „Pamoka ateičiai — lietuviai ne vandalai“ (1988.VII.28) ir Al. Likanderienės „Įvykiai kartojasi“ (1988.VIII.3) ir vienas laiškas (V. Statkus, 1988.VIII.10) ryšium su lietuvių įvykdytais nusikaltimais darbai Tautinių šokių šventės metu McMaster universiteto bendrabučiuose Hamiltone, Kanadoje. Kaip jaunas lietuvis, jaučiu reikala iškelti kai kuriuos minėtų straipsnių trūkumus ir pakomentuoti įvykius truputį iš kitoniškos perspektyvos.

Pirmiausia, pritariu V. Statkaus siūlymui tokius negerovius

ant durų. Jeigu kas paklausė, kur yra du nuliukai, kaunietis žinojo apie ką reikalas eina. Populiariausia susisiekimo priemonė buvo nuosavos kanopos. Jomis kaunietis galėjo pasiekti kiekvieną užkampį. Vaziuotiems buvo trys keliai: į Žaliakalnį: Žemaičių ir Parodos gatvės ir Ukmergės plentas. Pestiems buvo didesnis pasirinkimas: Aušros takas, Akmeniniai laiptai, statūs Aukštaičių pakrantės laiptai. Kai kas kopė ir Kauko laiptais. Jeigu kas bijojo lipant Aušros tako laiptais nusisukti sprandą, Mickevičiaus gatvės funikulierius buvo išsigelbėjimas.

Maitinimosi problema buvo lengvai išsirišama. Buvo užkandinės, restoranai su padavėjais ir be jų. „Maisto“ dėslės buvo pardavinėjamos gatvėje tiesiog iš kilnojimų virtuvėlių. Stora nuo kartio išpurpusi dėslė, aptepta garstyčiomis, priedo „Paramos“ bulkutė, buvo tikras skanėstas. Pieno Centras turėjo savo restoraną, kur kauniečiai gardžiavosi rūgusiu pienu su virtom bulvėm. Nepaminėti pieno šampano būtų didelis griekas. Jo litrais išgerdavo ištroškęs kaunietis. Kas nenorėjo palikti arbatpinigių, tiems buvo šeimyniškos valgyklos šeimyniškuose namuose. Žinoma, čia negrojo Pomerano kapela ir nebuvo grakščių padavėjų, bet sriuba ir bulvių košė buvo skani, kaip mamos virta.

Baigiant reikia pripažinti, kad Kaunas augo, brendo, gražėjo. Vieni nostalgijos apimti prisimena Kauną kaip neišdildomas jaunystės dienas, kitiems liko atmintyje tie laikai, kada zubrindami sulaukdavo aušros.

Kaunas pakeitė veidą, kada Vilnius tapo mūsų, o mes rusų. Apie tai palieku kitiems parašyti.

atskleidimus remti tikrai faktais, o ne gandai. Pirmąsčiai du straipsniai pernelyg panašūs į gandų skelbimą. Tokie išsireiškimai, kaip „gal vaistais apsirijęs“ (mano pabrūkta — E. T.), „ar girdėjai?“, „du, keturi ar net penki mūsų gražaus jaunimo atstovai sėdi kalėjime“, įrodo faktų nepatikrinimą ir neturėtų rasti vietos žurnalistiniame aprašyme. Žurnalistams būtina remtis ištirtais faktais, o ne gandai. Ar sensacionalizmas. Rodos, V. Statkus tiksliai išdėstė kokios informacijos reikalingos tokio įvykio žurnalistiniam aprašymui ir jį čia nekartojo. Tuo tarpu plačiau apšviesti problemą, išskylančią iš vengimo išvardinti asmenis, pasitenkinant bendrais apkaltinimais.

Minėtos žurnalistės gana lengvabūdiškai laiko visą lietuvišką jaunimą atsakingu už įvykdytus nusikaltimus. Dažnai minimo žodžiai „jaunimas“, „tautinių šokių šokėjai“ ir pan. Kodėl visi tarp „13 ir 25 m.“ ar „iaus turi atsakyti? Bet kokie bendri apkaltinimai nėra saugūs, ypač spaudoje. Kiekvienoje masėje žmonių yra ir piktadarių ir šventųjų. Aiškus A. Likanderienės suskirstymas — nei vienas iš mūsų (vyresniųjų) tokių dalykų nedarydavome, o visi jūs (jaunesnieji) tokius dalykus darote (tarp kitko, tvirtinama, kad visi lietuviai tėvai yra „geri tėvai“). Tokios išvadoms nelogiškumas lengvai įrodomas. Pavyzdžiui, 1940-1945 m. laikotarpįje iš mūsų dabartinės vyresniosios kartos atsirado tam tikras (mažas) skaičius nemalonių asmenybių, kurie vykdė įvairius nusikaltimus, išdavė tautą. Ar dėl šitos tiesos mums reikia atsiriboti nuo visų lietuvių daugiau kaip 65 m. amžiaus? Aišku, kad ne — tai būtų absurdas. Mes smerkiame pavienius asmenis, ne visos kartos ar tautos. (Žinoma, kartais tautos yra laikomos atsakingomis, tačiau tik labai retais atvejais, o tokie bendros kaltės (angliškai — „collective guilt“) primetimai geriausiai atveju vis tiek moraliniu požiūriu abejotini). Panaudoju gana kraštutinį pavyzdį (tų metų nusikaltimai jokių būdu neprilygsta mūsų dabartinio jaunimo išdaigoms), tačiau jis labai ryškiai įrodo bendrų apkaltinimų nelogiškumą ir neteisingumą. Kanadoje nusikaltimus vykdė pavieniai asmenys, o ne „jaunimas“.

Visi trys minėti rašiniai sielojasi dėl „lietuvių vardo gadinimo“, dėl padarytos žalos mūsų visuomenės reputacijai kitataučių akyse. Šia tema teikiu pora komentarų. Pirmiausia, kad prieš kitus gaudintume mūsų vardą, tie „kiti“ turi į mus kreipti dėmesį, mums lietuviams teikti tam tikrą svarbų

statusą. Tačiau ar lietuvių išeivija yra Šiaurės Amerikos dėmesio centras? Ar plačiai Kanados visuomenei tikrai rūpėjo mūsų šokių šventė? Ar įvykdyti nusikaltimai pakenkė eilinių kanadiečių nuomonei apie lietuvių, Lietuvą? (Abėjau, ar daugumas kanadiečių net žino, kas tai yra „Lietuva“, ir abėjau, ar lietuvių įvykdyti nusikaltimai buvo to savaitgalio svarbiausios žinios Kanadoje. Ar buvo pakenkta „Lietuvos laisvimui“) Manysčiau, kad ne. Aš nenoriu minkinti mūsų išeivijos masinių reinginių, anaipol, man atrodo, kad jie itin svarbūs ir naudingi, tačiau jų svarba visos Šiaurės Amerikos plačiame visuomeniniame gyvenime yra labai nežymi. (Už Marquette Parko ribų yra labai platus pasaulis, kuris praktiškai jokio dėmesio nekreipia į mūsų visuomenės laimėjimus arba į mums gėdos darančius dalykus). Prieš pasaulyje vykstančius tikrai žiaurius nusikaltimus, diskutuojami lietuvių veiksmų nublanksta. Aišku, mums lietuviams labai įdomu žinoti kas vyko. Bet tai tik „audra“ arbatos stiklinėje.

Tuo tarpu dėl lietuvių jaunimo pasirinkto pabėdavimo, pasilinksinimo būdų, mano nuomonė tokia — šiuo atžvilgiu, lietuvių jaunimas nesiskiria nei nuo Amerikos jaunimo, nei nuo Lietuvos jaunimo. Neturiu čia minty kriminalinius nusikaltimus, kurie visur ir visados smerktini, tačiau triukšmavimas toli gražu ne nusikaltimas (nors ir nebūtinai girtinas). Aišku, gali būti įvairių nuomonių šiuo reikalu, tačiau neigiamas požiūris jau nebeturėtų „įstatymo laužymo“ užnugario. Taip aišku, kad tokią nepriitariančią nuomonę (pvz. blaivybės propagavimą požiūriu) galima kultūringai išdėstyti, o ne šauktis mūsų visuomenės apvalymo nuo girtaujančiųjų, narkotikus ryjančiųjų jaunimo masių.

Jaunuųjų žmonių išdaigos nuo seno vyksta lietuvių (ir įvairiausių kitų tautybių žmonių) masiniuose suvažiavimuose. Vieni klausia, už ko griebtis, kaip išgelbėti mūsų jaunimą iš „beviltskos padėties?“. Kaip minėjau, įvykdyti (gan menki) nusikaltimai vargu ar gadina „mūsų visų“ vardą prieš pasaulį. (Žmonių žudymai, terorizmas, sakykim, būtų jau kitas dalykas). Jeigu norima, galima šaltai, dalykiškai aprašyti tokius įvykius, tuo būdu pašalinant gundus ir patenkiant mūsų visuomenės smalsumą. Jeigu norime sukelti audrą mūsų visuomenėje, mes tai irgi galime sensacijomis padaryti, bet manyčiau, kad galime rasti daug kuo rimtesnių rūpintų.

Edvardas Tuskenis

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

REAL ESTATE

RE/MAX
REALTORSGREIT
PARDUODARIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6169

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI
NAMUS per šią įstaigą, prašome
paminėti, kad esate arba norite būti
Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės
(kainavimas nemokamas).

FOR SALE BY OWNER
4 bedrooms, 2 baths. Open house every
Saturday & Sunday. Mt. Greenwood area.
Call for further information:
782-4250 DAYS
239-9020 EVENINGS
Please call in English.

MISCELLANEOUS

A VILIMAS
MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%—20%—30% pigiau mokėsit
už apdraudą nuo ugnies ir automobilio
das mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Stret
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS
ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir
įmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir
sąžiningai.
655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

FOR SALE

Pigia parduodu tinkamus
naudoti Lietuvoje
VIDEO REKORDIERIUS
(312) 839-5829

MLS. KOMPIUTERIŲ

pagaiba galite PIRKTI ar PARDUOTI
NAMĄ mieste ir priemiestiuose. Sąži-
ningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

GREIT IR SĄŽININGAI
PATARNAUJAME PIRKIME
BEI PARDAVIME NUOSAVYBIŲ.
Nemokamai įkainuojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pageidavimą, sąrašą parduodamų namų jūsų ieškomoj apylinkėj, mieste ar priemiesty. Suinteresuoti prašau skambinti ar užteit pas

BUDRAITIS REALTY
6600 S. Pulaski
767-0600

POPULAR
LITHUANIAN
RECIPES

Nauja devintoji laida
Suredagavo
Juzė Daužvardienė

Šiomis dienomis „Draugo“
spaustuvė atspausdino devintą
laidą šios populiarios virimo
knygos.

Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Šios knygos susidomėjimas ir pasisekimas tarp lietuvių ir kitataučių visuomet buvo didelis.

Kaina su persiuntimu \$6.50
Illinois gyventojai moka \$6.94
Užsakymus siųsti:

DRAUGAS,
4545 W. 63rd St.,
Chicago, IL 60629

MOLD REPAIR

Leading plastic injection molder has immediate opening on 1st shift. Position requires a minimum of 5 years mold repair experience. Must know trigonometry and be able to work from both detailed drawings and sketches.

Competitive salary and comprehensive benefit plan including medical, dental, life and disability insurance, and a stock ownership plan.

Send resume or call:

Donald Grimaldi
Personnel Director
837-6615, ext. 243

Duraco Products, Inc.

1109 E. Lake St.
Streamwood, IL 60107
equal opportunity employer mlf

DRAUGE GAUNAMI
NAUJAUSI LEIDINIAI

DIENORAŠTIS 1915-1919. Petras Klimas. 456 psl. 1988	\$20.00
LENKŲ VIEŠPATAVIMAS LIETUVOJE. Trečioji laida. Kun. Kazimieras Prapuolenis. 365 psl.	
DAIGYNAS. Romanas. Alė Rūta. 576 psl. 1987	\$10.00
SAVANORIO DUKTĖ. Romanas. Antanas Gailiūšis. 381 psl. 1987	\$12.00
LIETUVOS ŽEMĖLAPIS. Sudarė. J. Andrius	\$9.00
AUKSINIO SAULĖLYDŽIO GUNDYMAI. Romanas. R. Spalis. 384 psl. 1980	\$6.00
RINKTINĖS NOVELĖS. R. Spalis. 328 psl. 1981	\$10.00
BERŽAS UŽ LANGO. Romanas. D. Mackailienė. 324 psl. 1986	\$8.00
NAUJŲJŲ LAIKŲ LIETUVOS ISTORIJA. II dalis. Pranas Čepėnas. 840 psl. 1986	\$10.00
CROSES IN THE ARCTIC. Atsiminimai Matilda Strimaitė-Mėlienė. 179 psl. 1987	\$25.00
BALSAS IŠ LAISVĖS KAPO. Vilnius. 1968.II.11. Klajūnas. Spaudai paruošė J. Dainauskas. 238 psl. 1984	\$5.00
PRAEITIS KALBA. Gudija — dienoraštiniai užrašai. Zenonas Ignonis. 285 psl. 1980	\$7.00
MONSINJORAS-ZENONAS IGNONIS. Redagavo Klemensas Jūra. 383 psl. 1979	\$10.00
KUR BĖGA ŠEŠUPĖ. Romanas. J. Vizbaras. 245 psl. 1986	\$10.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

Pabaltiečių stovykloje. Rima Šilėnaitė ir Ojars Kalnins (IBANC pirmininkė ir latvių atstovas) dėkoja už paskaitą.

Nuotr. Rasos S. Miliauskaitės

MŪSŲ KOLONIJOSE

Worcester, Ma.

TRADICINIAI NARIŲ PIETŪS

Lietuvių Labdaros draugija savo nariams kasmet vieną kartą nemokamai, o svečiams labai žema kaina patiekia pietus. Šiais metais tokie pietūs bus rugsėjo 25 d., sekmadienį, 1 val. p.p. Maironio Parke.

Į šiuos pietus prisirenka arti 500 asmenų. Užpildo visas parko sales. Būtų labai džiuginantis reiškinys, jeigu nors du trečdalius šių žmonių matytume ir kituose renginiuose, bet, deja, daugelį jų matome tik kartą metuose per šiuos pietus, per kuriuos gali ne tik valgyti, kiek širdis trokšta, bet gauna dar bilietėlių už kuriuos veltui gauna „vaistų“ numalšinti troškulį, o tai labai pravartu šią labai karštą vasarą.

VYRESNIŲ ASMENŲ KLUBAS

Pavasarij Leopoldo ir Juozo Blažio įsteigtas vyresnio tikslas, kad būtų įvesta zonoje (kams) klubas subūrė nemažą būrį vyrų ir moterų. Jie kartą mėnesį turi susirinkimus Maironio Parko patalpose. Šie susirinkimai su kultūrine dalimi. Čia susirenka visokiais Dievulio talentais apdovanoti žmonės, nes talentą turi kiekvienas, tik kartais trūksta drąsos jį išreikšti, bet šiuose susirinkimuose kai kurie jau bando jį atkasti ir pasireikšti. Vieni paskaito poezijos, kiti gražiai padeklamuoja savo ir ne savo kūrybos eilėraščius, L. Jakubauskas linksmai nuteikia visus savo gražiu humoru. Suteikiamos įvairios reikalingos informacijos sveikatos ir kitais kasdieninio gyvenimo klausimais. Užbaigus šią dalį suskamba viena, kita lietuviška dainelė, po kurių klubo šeimininkės O. Kildišienė ir A. Maskeliūnienė visus pavaišina kavute, pyragaičiais, sumuštinių ir kitokiais skanumynais, kuriems parūpinti susidaro fi-

Laiškas redakcijoms

1988 m. liepos 1 d. Petro Gražulio gynimo komitetas pasiuntė laišką Petro Gražulio reikalui „Gimtojo Krašto“, „Tiesos“, „Komjaunimo Tiesos“, „Jaunimo Gretų“, „Svyturio“, „Literatūros ir Meno“, „Pergalės“, „Kultūros barų“ redakcijoms, kuriame rašo:

„Mums visiškai visvien, ar jūsų laikraštis iš mūsų pasityčios, ar eilinį kartą apšauks ekstremistais ir šmeižikais, ar aplamai nesutiks, žinome tik vieną — žmogaus gyvybę pavojuje. Petras Gražulis, dėl kurio kreipiamės, — o ir mes patys esame oficialiai ideologinėje opozicijoje. Jūsų publikacijos atskleidžiančios pokarinio ir brandaus socializmo veidą įrodo, kad tam yra pakankamai pagrindo. Ir vis dėlto nesinori tikėti, kad XX amžiaus pabaigoje pažiūrų skirtumas gali būti fizinio susidorojimo priežastimi. Mes manome, kad žmogiskumo vardan spauda turi demaskuoti neteisę vykdomą Pravienskių kalėjime OC-12-8, oficialiai ar neoficialiai reikalauja, kad būtų sudaryta komisija Petro Gražulio kalinimo sąlygoms iširti. To reikalauja visumo ir demokratizacijos idealai. Jeigu šiandien to nepadarysime, netrukus teks rauduoti iš gėdos prieš istoriją ir savo tautą, kaip šiandien rauduoja tie, kurie plojimais ir vienbalsiais pritarimais paļėjo į Sibirą K. Borutą, A. Miškinį ir dešimtis tūkstančių kitų nekaltų piliečių. Tikimės, kad Jūsų pilietinė sąžinė neliks kurčia.

1988 m. birželio 30 d.

Petro Gražulio gynimo komitetas:

Nijolė Sadūnaitė — Vilnius.

nešys, nes jis visur į renginius važiuoja ir platina knygas, tik lietuvių širdyse nėra tos dvasios šiandien, kaip anuose laikuose ir ne kartą A. Šeduikis nepadavęs nė vienos knygos pakuoja ją atgal į dėžes ir važiuoja namo.

Šiuo laiku daugiau, negu ankščiau, atvyksta žmonių iš Lietuvos. Jie stebisi, kad knygos neperkamos. Vienoje gegužinėje-piknike moteris iš Lietuvos žiūrė į knygoms apkrautą stalą ir stebisi, kaip žmonės ateina, pažiūri ir nueina visai nekreipdami dėmesio į knygas. Tada ji ir sakė: „Kodėl pas jus niekas šių knygų neperka? Mes Lietuvoje tai gavę knyga bučiuojame, verkiame, skaitome, leisdami ją iš rankų ir rankas. Tai mums brangiausias turtas gauti knyga. Atkreipkite daugiau dėmesio mes, gyvendami laisvėje, į lietuvišką knygą, kurią tikrai galime vieną, kitą per metus išgyti.

J. M.

Kai kur šiame pareiškime nėra paminėtos pavardės, bet tai nėra „polemika“, kaip Jūs, prokurore, tvirtinate. Norint įvesti tvarką, pavardės nėra būtinos. Pavyzdžiui, sanitarinė dalį tikrinant galima ir be pavardės nustatyti, ar guli sveikas, kiek laiko. Galima apklausti buvusius bausos izoliatoriuose ir patalpose kameros tipo, kas ten gydo nuteistuosius, skirsto medikamentus — medicinos darbuotojai ar administracija. Galima ir be pavardžių patikrinti, ar nuteistieji dirba viršvalandžius ar turi poilsio dienas. Galima ir be pavardžių matyti kaip apsirengę 21-os, 22-os, 24-os brigados nuteistieji.

Iš pokalbio su manimi šių metų gegužės 3 dieną buvo matyti, kad Jūs, prokurore, visiškai nedomino mūsų nuteistųjų kalinimo sąlygos darbe ir gyve-

Laiškas

JAUNIMAS JAUNIMUI

Šių metų rugpjūčio 23 dieną mes Amerikos Lietuvių Jaunimo sąjungos nariai stojame kartu su jumis minėti juodąją mūsų tautos istorijos datą: Molotovo-Ribbentropo pakto pasirašymo 49-ąsias metines. Ši data mums visiems skaudi. Mums, Amerikos lietuvių jaunimui, ji liūdna, nes jau 1939 metais mūsų tėvų ateitis buvo nuspresta Stalino ir Hitlerio. Jų pakto slaptieji protokolai atskyrė mus nuo jūsų. Galėjome būti kaimynai, geri draugai, tačiau šiandien mus jūra skiria. Šių metų rugpjūčio 23-ąją dieną kartu su jumis atšvėsime istorinių Pabaltijo kraštų rezistencijos metų pirmąsias me-

Kun. Kazimieras Gražulis — Šiauliai.
Robertas Grigas — Kiaukliai.
Aleksandras Ogorodnikovas — Maskva.
Valerijus Senderovas — Maskva.

Atsakė tik „Literatūros ir Meno“ redakcija 1988 m. liepos 11 d., atsakymo nr. 645: „Drauge N. Sadūnaitė,

Jūsų laiško dėl P. Gražulio savaitraštį spausdinti negalės, nes jo turinys neatitinka mūsų laikraščio profilio.

Redaktorius A. Drilinga”

ties. 1987 metais jūs pirmą kartą rinkotės prie Mickėvičiaus paminklo Vilniuje reikalaujanti mūsų tautos teisę į nepriklausomybę. Per pasaulį nuaidėjo jūsų drąsus žodžiai. Mūsų visų viltys grįžti į tėvų žemę tvirtesnės. Todėl mes, Amerikos lietuvių jaunimas, šių metų Juodojo Kaspino dieną rinksimės Amerikos didmiesčių centruose solidarizuotis su jumis.

Kartu su mumis stos mūsų broliai jaunieji latviai, estai, ukrainiečiai ir lenkai. Jų tautos, kaip ir mūsų Lietuva, prarado savo brangią nepriklausomybę tarybinių tankų valia. Šiandien mes vienijamės į stiprų frontą reikalauti savo tautoms laisvės.

Persitvarkymui tampant nuosirdžia iniciatyva, jis turi pasiekti ir Pabaltijį. Meldžiamės, kad jūsų minėjimai bei demonstracijos vyktų be trukdymų. Tikimės, kad tikroji demokratija viešpataus Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Kretingoje, Rygoje ir Talline.

Mielasis Lietuvos jaunime, Maironis tautos atgimimo laikotarpyje šaukdamas jaunimą į Lietuvos nepriklausomybės kovą kartojo: „Užtrauksim naują giesmę broliai, kurią jaunimas tesupras!“ Mes su jumis stojame šiandieną į lietuvių tautos atgimimo dvasią.

Vardan tos Lietuvos Vienybė teisydi!

JAV Lietuvių Jaunimas

DRAUGAS, antradienis, 1988 m. rugpjūčio mėn. 23 d.

5

JAV LB KRAŠTO VALDYBOS PAREIŠKIMAS

Brangūs lietuviai,

Molotovo-Ribbentropo pakto slaptieji dokumentai Lietuvos valstybę pardavė už tautos akių, lyg pavogtą prekę juodoje rinkoje. Šio kruvino susitarimo išdava tauta sumenko visu trečdaliu, mirties, kančios, baimės, skriaudos ir vergijos kermama.

Ši rugpjūčio 23 žymi 49 metus nuo tos nelemtos prekybos. Laisvojo pasaulio lietuviai, įsijungę pavergtos tautos gedulan,

savo jėgomis kasdien ieško ir ieškos kelių Nepriklausomos Lietuvos valstybės atgaivinimui. Šia prasme mūsų mintys nesiskyrė. Šiame sieky mūsų pastangos sutapo. Šioje nelemtyje mums energijos užtenka, nes ją papildė tautiniai sąmoningumas jaunimas. Sov. Sąjungos ir hitlerinės Vokietijos gėdingas suokalbis 20 amžiuje lietuvių tautai nusiurbė kraują, bet neatėmė gyvybės ir vilties.

JAV-ių Lietuvių Bendruomenė, solidarizuodama su pavergta tauta, su savo organizaciniais vienetais įvairiais būdais ir priemonėmis jungiasi į rugpjūčio 23 — Juodojo kaspino dienos — paminėjimą.

JAV LB krašto valdyba

A.†A.

SESUO M. MARY JUSTINE DUGAN, SSC.

Mūsų mylima Sesele mirė Šv. Kazimiero Seserų Vienuolyne 1988 m. rugpjūčio 19 d.

Į vienuolyną įstojo iš Šv. Kryžiaus parapijos, Mt. Carmel, PA.

Vienuolyne įžaduose išgyveno 72 metus.

Paliko nuliūdime Šv. Kazimiero Seseris ir artimuosius gimines: dukterėčias ir sūnėnus, jų šeimas, taip pat kitus gimines ir pažįstamus.

Kūnas buvo pašarvotas Šv. Kazimiero vienuolyne, 2601 W. Marquette Rd., Chicago, sekmadienį, rugpjūčio 21 d. 10 val. ryto.

Laidotuvių šv. Mišios buvo atnaušintos pirmadienį, rugpjūčio 22 d. 10:30 val. ryto Šv. Kazimiero Seserų vienuolyne koplyčioje.

Velionė palaidota Šv. Kazimiero kapinėse, pirmadienį, rugpjūčio 22 d. po šv. Mišių.

Prašome pasimelsti už Seseles sielą.

Šv. Kazimiero Seseris ir Duganų šeima.

Laidotuvių direktorius Steponas Lack & Sūnūs.

A.†A.

MOTIEJUS JANAVIČIUS

Gyveno Čikagoje, Bridgeporto apylinkėje. Mirė 1988 m. rugpjūčio 19 d., 10:30 val. ryto, sulaukęs 85 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Suvalkų apskrityje, Šventežerio parapijoje, Mikyčių kaime. Amerikoje išgyveno 58 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Mary Stockutė, sūnus: John, Anthony, marti Eileen, Peter, marti Jodi, Joseph, marti Karen; šeši anūkai ir kiti gimines.

Priklausė Tėvų Marijonų, Šv. Kazimiero Seserų ir Šv. Pranciškaus Seserų Pittsburgo rėmėjams; taip pat Tretininkams.

Kūnas buvo pašarvotas Jurgio F. Rudmino koplyčioje, 3319 S. Lituanica Ave.

Laidotuvės įvyko pirmadienį, rugpjūčio 22 d. Iš koplyčios 9 val. ryto buvo atlydėta į Šv. Jurgio parapijos bažnyčią, kurioje įvyko gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po pamaldų buvo nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuliūdę žmona, sūnūs, marčios ir anūkai.

Laidotuv. direkt. Jurgis F. Rudmin. Tel. 927-1138.

A.†A.

JEANINEI RASAI KAPOČIENEI

netikėtai Amžinybėn iškeliavus, skausmo ir liūdesio prislegta jos šeima ir jos motiną MARIJĄ AUGUSTINAVIČIENĘ nuoširdžiai užjaučiame, o mirusiai amžinos ramybės ir džiaugsmo prašome.

A. Jurjonienė
E. Snokaitė-Marcinkevičius
A. Stukas

V. Untulis
M. Milušauskas
A. Balčytis

PRANUI ir ANTANINAI URBUČIAMS

A.†A.

sūnaus KESTUČIO

liūdintiems, reiškiamo gilią užuojautą

Ona ir Jonas Vaičekoniai

A.†A.

ZENONUI VALAVIČIUI

draugijos nariui mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą jo žmonai BRONEI, sūnui ALBERTUI ir dukrai RUTAI.

Union Pier Michigan lietuvių draugijos nariai

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGO PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue

Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME

TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero

Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410

9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

SIAUBINGAS GYVENIMAS

(Atkelta iš 3 psl.)

sutilptume, kareiviai turėjo mus spirti ir batus.

Taip, trumpai apžvelgus, atrodo mūsų gyvenimas OC 12-8 zonoje ir kalinimo sąlygos Lukiškių kalėjime. Pareiškimo tyktume ir kituose renginiuose, tvarka, atitinkanti vidaus tvarkos taisyklėms, ne man vienam sudarytos geresnės sąlygos. Jeigu administracija sudarys sąlygas išsigydyti dantis tik man vienam duos puodelį, kaip ir padarė, kėdę, prirašys darbinis drabužius ir panašiai, tokiu būdu nuteistieji sąmoningai bus nustatyti prieš mane. Aš būsiu išskirtas iš jų tarpo. Pastaruoju metu tai jau pradėjo ryškėti. Vadovybė tokiu būdu nori nuteistųjų rankomis nutildyti mane, kad nerašinėčiau.

APLINK MUS

x **Chicagos Lietuvių Tautodailės institutas** rengia A. ir A. Tamošiūnų naujausios knygos „Lithuanian Sashes“ supažindinimo kultūrinę popietę spalio 9 d., sekmadienį, Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje. Apie knyga kalbės meno istorikė Viktorija Matranga ir pati autorė Anastazija Tamošiūnienė. Bus surengta senovinių ir naujai austų juostų paroda.

x **A. a. ses. Mary Justine Dugan**, Šv. Kazimiero seserų vienuolijos narė, mirė rugpjūčio 19 d. Vienuolyne po įžadų išbuvo 72 metus. Buvo kilusi iš Mt. Carmel Šv. Kazimiero parapijos. Kurį laiką buvo mokytoja, o paskui visą gyvenimą, kol sveikata leido, buvo gailėtingoji sesuo ir dirbo ligoninėse. Pasiravota buvo sekmadienį, rugpjūčio 21 d., ir vakare nulydėta į koplyčią. Palaidota po šv. Mišių, kurios buvo vienuolyno koplyčioje, Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse rugpjūčio 22 d.

x **Ramutis ir Candace Račiūnai**, gyvenę Chicagoje, o dabar Floridoje, liepos 31 d. susilaukė pirmosios dukrelės Elizabeth Račiūnaitės. Seneliai Onutė ir Valentinas Račiūnai, gyvenę Chicagoje, džiaugiasi pirmąja anūke, taip pat džiaugiasi teta Danutė Račiūnaitė Norvilienė ir Vėdės Vitas Račiūnas ir Algis Norvilas. Krikšto tėvai bus Ramona ir Algis Grauziniai.

x „**Tulpė-Times**“, rugpjūčio mėnesio nr. 3, Seattle lietuvių laikraštukas, išėjo iš spaudos su vietinėmis ir bendromis informacijomis. Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdyba sudaro Ina Bray, Irena Blekytė, Lionė Kazlauskienė ir Bruno G. Morkūnas. Laikraštį redaguoja Violeta Kuprėnaitė ir Zita Petkienė.

x **Lietuvių Respublikonų Illinois lygos metinė gegužinė** Ateitininkų namų sode Lemonte ruošiamą šį sekmadienį, rugpjūčio 28 d. Numatyta poilsinga programa, laukiama įdomių svečių, vyks ir rinkiminis metų politinių plakatų vertinimas ir premijavimas. Visi plakatų kūrėjai prašomi savo kūrinius įteikti lygos vadovybei gegužinėje tarp 12 ir 1 val. p.p. Laukiama gausaus visuomenės dalyvavimo.

x **Dr. R. Petrys**, Saratoga, Cal., Alfonso Alkas, Tampa, Fla., Juozas Mickūnas, Orange, Mass., Adolfas Lingis, Great Neck, N.Y., Anna Glebis, Kansasville, Wisc., Anna Antanaišis, Hot Springs, Ark. grąžinami laimėjimų šaknelės, kiekvienas paaukojo po 12 dol. Laiškai dėkojame.

x **Algimantas Čekuolis**, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, rugpjūčio 26 d., penktadienį, 7:30 v.v. Jaunimo centro mažojoje salėje dalyvauja diskusijose apie dabartinius įvykius Lietuvoje. Bus rodomi video filmai iš dabartinių įvykių Lietuvoje, kunigų šventinimas ir kt. Rengia „Akiračiai“.

x **Naujai atidaramam** lietuviškam restoranui „Baltija“, 8100 Roberts Rd., Justice, Il., sav. Marius ir Arvydas Kiela, reikalingos padavėjos, indų plovėjos ir maisto „orderių“ išdavėjos. Skambinti 458-1400 arba 594-1220.

x Iš lituanistinio seminaro, kuris buvo netoli Auros, grįžę apsilankė „Draugo“ redakcijoje ir spaustuvėje, studentai. Chicago gerai pažįstamos Aušros Jasaitytė ir Rima Polikaitė atlydėjo Betiną Bačelytę iš Sao Paulo ir Joną Mačiuką iš Philadelphia. Visi labai gražiai kalba lietuviškai, visi domisi lietuviška spauda ir jos pažanga.

x **Švč. M. Marijos Gimimo parapijos** mokykla mokslo metus pradės rugpjūčio 29 d., pirmadienį, 8 val. ryto. Vaikai turi rinktis 7:30 val. ryto. Vaikų darželis prasidės rugsėjo 7 d.

x **Studentai ateitininkai** nepamirškite, kad vasaros stovykla (Medis) bus nuo rugpjūčio 26 d. iki rugsėjo 2 d. Kretingoje, Kanadoje.

x **Inž. Vytautas Vidugiris**, mūsų geras rėmėjas ir bendradarbis, iš Los Angeles dalyvavo vienintelis lietuvis respublikonų konvencijoje pilna balsavimo teise.

x **Marijos aukšt. mokykla** duos pradžios mokyklų tinklinio vadovams pamokas, kaip reikia vadovauti tinklinio žaidimui. Pamokos bus rugpjūčio 29 - rugsėjo 1 d. mokyklos aikštėje nuo 7 val. iki 8:30 val. vak.

x **Algio Juškėno su Rosemari Elli** užsakai prieš moterystės sakramentą eina Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

x **Los Angeles Dramos sambūris** ir per vasaros karščių intensyviai repetuoja premijuotą rašytojo Anatolijaus Kairo dramą „Krikšto vanduo“, kuri bus statoma Chicagos Jaunimo centre gruodžio 10 ir 11 d. Dramos sambūrio valdybos pirmininkas Vincas Dovydaitis, meno vadovas ir režisierius Petras Maželis. Pastatymą rengia Lietuvos krikščionybės jubiliejaus vykdamosis komitetas.

x **V. S. Ona Silinienė**, „Keravės“ tunto globėja, džiaugiasi, kad jos „globotinis“ sulaukė 30 metų. Ta proga kernaviets rengia šaunų pokylį spalio 1 d. Balzeko muziejaus „Gintaro“ salėje. Susidomėjimas įvykiu didelis, todėl visos kernaviets, jų šeimos ir tunto bičiuliai prašomi iš anksto pranešti apie savo dalyvavimą tunto vadovybei arba O. Silinienėi.

x **Dr. Saulius Girnius**, Laisvos Europos radijo tarnautojas, pradėjo Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui persiųsti „Radio Free Europe Research Situation Report“ leidinius. Tie leidiniai apibūdina padėtį dabartinėje Lietuvoje. Bus patalpinti periodikos skyriuje Jaunimo centre, kur bus prieinami mokslininkams bei visuomenei. Periodikos vedėjas Leonardas Kerulis dirba kasdien.

x **Algis Mickūnas** „Galios filosofija ir cinizmo problema“ nagrinės Santaros-Sviesos suvažiavime rugsėjo 8-11 d. Tabor Farmoj, Sodus, Mich.

x **Jonas Kiznis**, Brooklyn, N.Y., Jonas Arštikaitis, Brampton, Kanada, Eug. Kleinas, Wollaston, Mass., I. A. Ramanauskas, Daytona Beach Shores, Fla., V. J. Žemaitis, N. Riverside, Ill., Janina Cukuras, Chicago, Ill., V. Raišys, Mercer Island, Wa., kiekvienas paaukojo po 15 dol. ir grąžino laimėjimų šakneles. Labai dėkojame.

x **Pasaulio lietuvių centro** antroji gegužinė įvyks sekmadienį, rugsėjo 4 d. tuoj po 11 v. šv. Mišių, centro kieme, 511 E. 127th St. Lemonte. Bus atsiųgti, pavalgyti, galėsite pasportuoti, padraugauti. Kviečiame visus gausiai dalyvauti.

Jaunimas klausosi paskaitų. Iš kairės: Ginta Remeikytė, Rūta Gaškienė ir Gintaras Gaska pabaltiečių jaunimo kongrese. Nuotr. Rasos S. Miliauskaitės

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

MOKSLEIVIAI Į VASARIO 16 GIMNAZIJĄ

Šiais metais iš Pietų Amerikos į Vasario 16 gimnaziją važiuoja 10 mokinių. Dr. Juozas ir dr. Marija Uleckai rūpinasi 3 Pietų Amerikos mokinių kelionėmis ir mokslapiginiais. Lietuvių Fondas apmoka 8 mokinių stipendijas Vasario 16 gimnazijoje.

Didžiausias aukotojas dr. Linas Sidrys iš dr. Giedrės Šalčiūtės-Sidrienės fondo apmoka kelionės išlaidas 7 vykstantiems ir 3 grįžtantiems mokiniams.

Į Vasario 16 gimnaziją vyksta 4 mokiniai iš Argentinos — Jorge Gaidimauskas, Rolando Katinas, Erika Lukšaitė ir Klaudija Makauskaitė.

x **Ateitininkų studijų dienos Dainavoje** vyks rugsėjo 25 dienomis. Pirmosios dienos vakare rugsėjo 2 d., penktadienį, bus Dailios Kučienienės paskaita „Aukštumų siekiant: žymiosios lietuvių moterys“. Po paskaitos dar vyks pokalbis ir bus rodomos iliustracinės vaizdajuostės. Studijų dalyviai parsiųs registruotis tuoj pat šiuo adresu: Birutė Bublienė, 5190 Longmeadow, Bloomfield Hills, MI 48013. Telefonas: 313-646-8588.

x **N. Alvikienė**, Lockleys, South Australia, „Draugo“ artima bendradarbe, už parduotas „Draugo“ knygas atsiuntė 303.65 dol. Malonu paminėti, kad Alvikienė visuomet atsiųskaito ir niekam nesudaro sunkumų.

x **Oga Brauklienė-Sakas**, Lake Worth, Fla., grąžino laimėjimų šakneles po 36 dol. auka dienas, linkedama, kad tas mielas „Draugas“ ir toliau praskaidrintų „mūsų gyvenimą“. Ta proga pridėjo 25 dol. auką a. a. pusėserei Marthos Endrusytės Holloboskienės atminimui, kuri prieš dvi savaites atsisakė su šiuo pasauliu. Velionė buvo nuosirdi lietuviškų darbų rėmėja ir gabi menininkė. Nuosirdus aciū už aukas. Kartu reiškiamė užuojautą.

x **Ema Pušneraitis** iš Chicago, Ill., grąžino laimėjimų šakneles, pridėjo 10 dol. ir antrą 10 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Prieraše pasiskundė, kad gerai nesijaučianti, todėl ir veluojanti atsilyginti už korteles ir kalendorių. Nuosirdus aciū už aukas. Linkime pasveikti.

x **Ald. Palukaitienė**, Chicago, Ill., kuri išdriso teisybę parašyti apie „lietuviško jaunimo vandalizmus“ tautinių šokių šventėje, anoniminis asmuo „Draugui“ atsiuntė 10 dol., kad jai būtų perduota už jos drąsą. A. Palukaitienė šią sumą paaukojo „Draugui“. Nuosirdus aciū.

Is Brazilijos vyksta 3 mokiniai: Cintia Silickaitė, Sandra Mikalauskaitė ir Sandra Pakalnytė.

Iš Urugvajaus vyksta 3 mokiniai: Sergio Baliukonis ir Barbara Micikevičius — ir antriems metams grįžta Robertas Ibarra-Veta.

Tretemis metams į Vasario 16 gimnaziją iš Dominikonų respublikos grįžta Alain Gromasauskas. Jis šiuo mokslo metų gale laikys abiturus egzaminus Vasario 16 gimnazijoje.

Lietuvos Medicinos istorijos knygos fondas per dr. V. Šaulį atsiuntė 250 dol. Pietų Amerikos jaunųjų kelionėms padengti.

Lietuvių Fondui, dr. L. Sidriui, daktarams Uleckams ir visiems aukotojams už jų didelę paramą Pietų Amerikos lietuvių bės išlaikymui dėkoja Pietų Amerikos lietuviai, ypač jų jaunimas ir PLB Švietimo komisija.

Birutė Jasaitienė

LIETUVIAI EVANGELIKAI LIUTERONAI SVARSTĖ SAVO BAŽNYČIOS REIKALUS

Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios išeivijoje VI-sis sinodas rugpjūčio 5-7 dienomis vyko Vak. Vokietijoje, netoli Bad Godesburgo esančiuose Annabergo rūmuose. Sinodas vyko „Viešpats yra mano šviesa“ šūkio dvasioje.

Sinodas yra lietuvių evangelikų išeivijoje aukščiausia institucija, reprezentuojanti juos, išlaikytus plačiame pasaulyje. Sinodo atstovai, atvykę iš JAV, Kanados, Vak. Vokietijos ir Anglijos, siekdami ir toliau

stengtis išlaikyti savo iš tėvų paveldėtą tikėjimą ir būdingas bažnytines tradicijas, turėjo galimybę peržiūrėti ir aptarti dabarties nuolat kintančias sąlygas ir nustatyti gaires bažnytinei veiklai bei tarpusavio bendradarbiavimui.

Sinodas oficialiai buvo pradėtas rugpjūčio 6 d. iškilmingomis pamaldomis Annabergo rūmų koplyčioje, dalyvaujant aukščiausių minėtų kraštų lietuvių parapijų kunigams, sinodo delegatams bei svečiams. Garbingų svečių tarpe buvo iš ok. Lietuvos atvykęs vysk. Jonas Kalvanas ir Vak. Vokietijos Evangelikų Bažnyčios (EKD) atstovas dr. Klapper, kuris yra Rytų Bažnyčios reikalams komiteto pirmininkas. „Viešpats yra mano šviesa“ buvo pagrindinė mintis pamokslų, kuriuos jausmingai reikšė kalbėtojai, primindami, kad žmogaus sukurta šviesa tėra menka praeinanti kibirkstėlė, palyginus ją su amžinąja šviesa — mūsų Viešpačiu.

Darbų sesija pradėjo Vyr. tarybos pirmininkas kun. Jonas Juozupaitis, Ziono parapijos Chicagoje klebonas. Nuosirdžiai sveikindamas sinodo dalyvius, jis kreipėsi į delegatus (sinodalus), kviesdamas juos į darnų ir produktyvų darbą. Jo žodžius sekė atstovų pranešimai apie bažnyčios išeivijoje dabartinę padėtį ir jos ateities perspektyvas. Visų kraštų kalbėtojai pabrėžė etnines bažnyčios didejančius sunkumus — senoji tikinčiųjų karta iškeliauja amžinybėn, palikdama jaunąją kartą tolydžio silpnėjančią gimtosios kalbos vartojime ir pamazų nykstančią didžiulį kontinentų kraštuose. Bažnyčiai lieka svarbus uždavinys — senelių aptarimas savąja kalba. Dėmesys

Maria Pedak Kari (tėstų atstovė) kalba pabaltiečių seminare apie demonstracijas. Iš kairės: Gintaras Gaska, Irena Jasulaitytė ir Rūta Gaškienė. Nuotr. Rasos Miliauskaitės

IŠ ARTI IR TOLI

ARGENTINOJE

— **Lietuvių Susivienijimas** Argentinoje liepos 9 ir 10 dienomis turėjo savo metinę šventę. Liepos 9 d. buvo paminėti visi mirusieji nariai šv. Mišiomis, kurias atlaikė Aušros Vartų bažnyčioje kun. Antanas Lubickas, o pirmininkas Raulas Stalioraitis padėjo gėlių vainiką. Sekmadienį, liepos 10 d., buvo 74 metų susivienijimo įkūrimo sukakties minėjimas savose patalpose. Sveikino kun. A. Steigvilas, Ant. Gregonis, Valentina Bukauskaitė-Persico, Domas Burba ir Pr. Ozinskas. Meninę programą atliko Nėlios Zavickaitės Mahne ir Estelos Vezbickienės paruoštu vaizdeliu ir tautiniais šokiais. Programą pravedė Marcelo Stanėvičius ir Daniela Rastauskaitė, uždarė, visiems padėkodamas, pirm. R. Stalioraitis.

— **I Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seima** vyko šie delegatai: Sofija Bagdavičiūtė, Birutė Daratėnienė, Julius Mičiūdas, Claudia Makauskaitė, Albertas Stalioraitis ir kun. Augustinas Steigvilas. Spaudai atstovavo Artūras Mičiūdas.

— **Irena Sofija Andriuskaitė** ir Juozas Leopoldas Stankevičiai yra uolūs ir dideli Argentinos lietuvių veikėjai. I. Stankevičienė turėjo vaidintojų būrelį ir yra surengusi daugybę vaidinimų. Leopoldas Stankevičius yra vienas iš Argentinos lietuvių jaunimo „Vycių“ kūrėjų, dirbęs prie Aušros Vartų parapijos, dalyvavęs Šv. Cecilijos chore, buvęs Susivienijimo Lietuvių Argentinoje pirmininkas. Jie abu gražiai kalba lietuviškai. Turi vieną dukterį, kuri dalyvavo lietuviškų dainų ansamblyje „Žibutėse“, dabar yra ištejęsi ir auginą du berniukus.

— **A. a. Magdalena Petruševičiūtė Sidabrienė**, 91 me-

tų amžiaus, mirė balandžio 18 d. Buenos Aires. Liudėsėje liko dvi dukros su šeimomis ir giminės.

x **A. a. Juzė Bragaitė Valentinavičienė**, 80 metų amžiaus, mirė rugpjūčio 1 d. Velionė buvo gimusi Šiauliuose ir dar Lietuvoje išteję už Igno Valentinavičiaus. Ten jiems gimė dukra Zosė, kurią 1939 m. atsivežė į Argentiną. Jos vyras mirė šių metų sausio 6 d. Abu Valentinavičiai buvo „Aušros“ choro kūrėjai ir vadovai. Ji priklausė „Birutės“ draugijai. Palaidota Losas de Zamora kapinėse. Nuliūdime liko dukte Zosė su šeima.

— **Lietuvių centras** liepos 24 d. paminėjo Dariaus ir Girėno 55 metų tragiško žuvimo Vokietijoje sukaktį. Paskaitą apie tai skaitė Hektoras Survila. Pasikaitininkas kartu pabrėžė lietuvių įnašą, įkuriant lietuvišką draugiją Argentinoje. Jis taip pat papasakojo apie Tautinių šokių šventę Hamiltone, Kanadoje.

— **Prof. dr. Ronaldas Misiūnas** iš JAV buvo atvykęs į Argentiną. Jis su žmona aplankė lietuvių parapijos steigėjų ir lietuvių institucijas Argentinoje. Taipgi aplankė savo tetą Josefą Misiūną, gyvenančią Wildeje, ir atsivežė į parapiją, iš kur turėjo progos telefonu pakalbėti su savo seserimi, gyvenančia Austrijos. Jos J. Misiūnaitė nėra mačiusi daugiau kaip 50 metų. R. Misiūnas yra gimęs Švedijoje, dabar gyvena New Yorke ir priklauso Aušros Vartų lietuvių parapijai.

— **A. a. Juozas Pileckas**, 82 metų amžiaus, mirė birželio 18 d. Buenos Aires mieste. Velionis buvo kilęs iš Alytaus. Liudėsėje liko žmona Elzbieta Lūžaitė Vanagienė-Pileckienė, posūnis Račardas Vanagas ir kiti giminės. Palaidotas Chacarita kapinėse Buenos Aires.

senasis be gaidų. Šis darbas jau žymiai pažengęs.

Pagyvinti ir sustiprinti evangelikų bažnytinę spaudą. Išvystyti pastangas kunigų, diakonų ir lektorių paruošimui. Šiam tikslui sudarytas komitetas jų mokslo programas paruošimui.

Buvo priimtos rezoliucijos ir pasiūsti sveikinimai tikėjimo broliams Tėvynėje, o taip pat ir nesenai į kardinolus pakeltam vysk. Vincentui Sladkevičiui.

Sinodo nutarimams vykdyti penkerių metų kadencijai išrinkta Bažnyčios Vyr. taryba iš 25 narių, atstovaujančių visiems lietuvių išeivijos gyvenamiesiems kraštams.

Sinodas gyvai diskutavo „senioro“ titulo pakeitima „vyskupu“. Balsų dauguma pareiškė pritarimą vyskupo tituliui, bet dėl laiko stokos nebuvo prieita vieningos nuomonės dėl kadencijos ilgumo ir kitų techninių klausimų. Šių reikalų išsprendimui ir tarybos prezidento rinkimams užbaigti buvo išrinktas laikinas komitetas iš sinodo delegatų tarpo.

Šis istorinis Sinodas baigėsi sekmadienį, rugpjūčio 7 d., iškilmingomis pamaldomis, kuriose vysk. J. Kalvanas ordinavo tris naujus bažnyčios darbuotojus diakonais (kunigų padėjėjais). Atsiveikinant, jaudinančios pamaldos baigėsi pasaulio evangelikų liuteronų himnu: „tvirčiausia apsaugos pilis yra mums Viešpats Dievas“...

A.S.

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 1 val. vak. Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.